

F. t. l. vedr. den fri ungdomsuddannelse

Lovforslag nr. L 211. Fremsat den 28. marts 2001 af undervisningsministeren (Margrethe Vestager)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om den fri ungdomsuddannelse

(Målgruppe, skolebaseret undervisning, tilrettelæggelse af uddannelsesdele m.v.)

§ 1

I lov nr. 459 af 1. juni 1994 om den fri ungdomsuddannelse, som ændret ved § 62, stk. 2, i lov nr. 448 af 14. juni 1995 og ved § 12 i lov nr. 263 af 12. april 2000, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »unge«: », der ikke har afsluttet en ungdomsuddannelse, bortset fra erhvervsgrunduddannelse (egu), og som ikke er fyldt 25 år ved uddannelsens påbegyndelse.«.

2. § 2, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Den uddannelsesansvarlige skole er ansvarlig for kvaliteten af det planlagte uddannelsesforløb i forhold til uddannelsesmålet samt for uddannelsesforløbets sammensætning inden for de rammer, der er fastsat i loven og regler udstedt med hjemmel heri. I forbindelse med uddannelsesplanens udarbejdelse træffer skolen de nødvendige aftaler med andre uddannelsesinstitutioner m.v.«.

3. § 2, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Skolerne indsender uddannelsesplanerne, herunder justeringer i uddannelsesplaner, til Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte (styrelsen) til registrering. Undervisningsministeriet kan fra styrelsen indhente nærmere statistiske oplysninger på grundlag af de registrerede uddannelsesplaner.«.

4. I § 2 indsættes som stk. 5:

»Stk. 5. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om uddannelsesplanens form og

indhold, herunder om oplysning om elevens personnummer og om opbevaring af uddannelsesplanen, og kan bestemme, at uddannelsesplanen skal leveres i elektronisk form, jf. § 18.«.

5. I § 3 ændres »§ 1« til: »§§ 1 og 2«.

6. § 4, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om uddannelsens indhold og tilrettelæggelse, herunder om alsidighed i uddannelsesforløbet og varigheden af de enkelte uddannelsesdele, om omfanget af skolebaseret undervisning, jf. stk. 5, samt om adgangen til og den samlede varighed af fravær i forbindelse med barsel, adoption, sygdom og værnepligt.«.

7. I § 4 indsættes som stk. 5 og 6:

»Stk. 5. Som skolebaseret undervisning kan indregnes:

- 1) Undervisningsforløb på skoler, der er nævnt i § 5, stk. 1, jf. dog stk. 6.
- 2) Undervisningsforløb på skoler, der er godkendte i henhold til § 5, stk. 2, jf. dog stk. 6.
- 3) Undervisningsforløb, hvortil der gives statsligt, amtskommunalt eller kommunalt tilskud, og som foregår på andre skoler eller uddannelsesinstitutioner end dem, der er nævnt i § 5, stk. 1.
- 4) Folkeoplysende voksenundervisning, der modtager støtte efter kapitel 4 i lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven).

- 5) Andre undervisningsforløb, der er godkendte som støtteberettigende efter lov om statens uddannelsesstøtte.
- 6) Undervisningsforløb på skoler i udlandet, hvis undervisningsforløbet er oprettet ved lov eller offentligt godkendt af det pågældende land.

Stk. 6. Hvis en skole i medfør af lovgivningen for den pågældende skoleform kan udbyde forløb som indtægtsdækket virksomhed, kan de udbudte forløb ikke indregnes som skolebaseret undervisning.«.

8. § 5 affattes således:

»§ 5. Som uddannelsesansvarlige skoler kan undervisningsministeren efter ansøgning godkende:

- 1) Folkehøjskoler, der er godkendte til tilskud i henhold til lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler).
- 2) Efterskoler, der er godkendte til tilskud i henhold til lov om frie kostskoler.
- 3) Husholdningsskoler, der er godkendte til tilskud i henhold til lov om frie kostskoler.
- 4) Håndarbejdsskoler, der er godkendte til tilskud i henhold til lov om frie kostskoler.
- 5) Produktionsskoler, der modtager statstilskud i henhold til lov om produktionsskoler.
- 6) Daghøjskoler, der modtager statstilskud i henhold til lov om daghøjskoler.
- 7) Kommunale ungdomsskoler, der er oprettet i henhold til lov om ungdomsskoler.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan efter en konkret vurdering godkende andre institutioner m.v. som uddannelsesansvarlige.

Stk. 3. Ministeren fastsætter nærmere regler om betingelserne for godkendelse som uddannelsesansvarlig skole i henhold til stk. 1 og 2, om varigheden af perioden for godkendelsen, om fornyelse af perioden for godkendelsen samt om de uddannelsesansvarlige skolars opgaver.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan tilbagekalde godkendelsen af en skole som uddannelsesansvarlig, hvis skolen ikke opfylder betingelserne for godkendelse i denne lov og regler fastsat med hjemmel heri.

Stk. 5. Godkendelsen af skoler, jf. stk. 1, nr. 1-4, bortfalder samtidig med, at godkendelse til tilskud efter den pågældende skoleforms lovgivning bortfalder. Godkendelsen af skoler, jf. stk. 1, nr. 5 og 6, bortfalder samtidig med at statstilskuddet bortfalder. Endvidere bortfalder

godkendelse af en skole, jf. stk. 1 og 2, samtidig med, at tilskud tilbageholdes eller bortfalder som følge af, at skolen begæres erklæret konkurs eller standser sine betalinger, eller når der i øvrigt er fare for, at skolens virksomhed må indstilles, jf. § 12, stk. 3.«.

9. § 6 affattes således:

»§ 6. Den uddannelsesansvarlige skole kan frit tilbyde den fri ungdomsuddannelse og optage elever, der har afsluttet grundskolen, jf. dog § 1 og stk. 2.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om et forløb på den uddannelsesansvarlige skole, før en uddannelsesplan udarbejdes, og uddannelsen herefter påbegyndes.

Stk. 3. Den uddannelsesansvarlige skole kan tilrettelægge uddannelsen for grupper af elever med særlige behov.«.

10. § 7 affattes således:

»§ 7. Efter afslutning af uddannelsesforløbet gennemfører den uddannelsesansvarlige skole og eleven en samtale om forløbet og udarbejder en fælleserklæring, og på det grundlag udsteder skolen et uddannelsesbevis. Den uddannelsesansvarlige skole indsender kopi af uddannelsesbeviset til styrelsen til registrering.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om uddannelsesbevisets form og indhold, herunder om oplysning af elevens personnummer, og om udarbejdelse af en fælleserklæring. Ministeren kan bestemme, at uddannelsesbeviset skal leveres i elektronisk form, jf. § 18.

Stk. 3. Ved afbrydelse af uddannelsesforløbet udsteder den uddannelsesansvarlige skole dokumentation for den gennemførte del. Den uddannelsesansvarlige skole indsender kopi af dokumentationen til styrelsen efter nærmere af undervisningsministeren fastsatte regler, jf. stk. 2.«.

11. § 11 affattes således:

»§ 11. Staten yder tilskud til de dele af den enkelte elevs uddannelsesplan, jf. § 2, der ikke er finansieret som nævnt i § 10. Tilskuddet, der ydes pr. elevuge i op til 40 uger pr. uddannelsesår og inden for det beløb, der fastsættes på de årlige finanslove, administreres af den uddannelsesansvarlige skole på den enkelte elevs vegne.

Stk. 2. Staten yder et tilskud pr. elev til uddannelsesansvarlige skoler til rådgivning, vejledning og administration. Tilskuddet fastsættes på

de årlige finanslove. Inden for formålet disponerer skolen frit over tilskuddet.

Stk. 3. Det er en betingelse for ydelse af tilskud i henhold til stk. 1 og 2, at uddannelsesplanen er registreret i styrelsen, jf. § 2, stk. 4, og at uddannelsesforløbet gennemføres, som det fremgår af den registrerede uddannelsesplan, herunder af justeringer i uddannelsesplanen.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om:

- 1) Anvendelsen af tilskud efter stk. 1, og om betingelser for ydelse af tilskud i henhold til stk. 1 og 2, herunder om hvilken tilknytning eleven skal have til Danmark for at udløse tilskud.
- 2) Den uddannelsesansvarlige skoles periodiske opgørelser i finansåret og indberetning af den i perioden gennemførte og tilskudsudløsende aktivitet.«.

12. § 12 affattes således:

»§ 12. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om udbetaling af tilskud efter § 11, om ansøgning, anvisning, ydelse af forskud, om grundlaget for ydelse af forskud, tilbagebetaling, modregning af tilskud og forskud på tilskud samt kontrol af udbetalt tilskud. Ministeren kan bestemme, at den uddannelsesansvarlige skoles periodiske opgørelser i finansåret og indberetning af den i perioden gennemførte og tilskudsudløsende aktivitet, jf. § 11, stk. 4, nr. 2, indberettes i elektronisk form, jf. § 18.

Stk. 2. Forskud på tilskud efter § 11, stk. 1, udbetales med den på finansloven fastsatte takst pr. elevuge. Uforbrugt forskud i finansåret kan af skolen anvendes som tilskud til elevens uddannelsesplan i efterfølgende finansår. Ved uddannelsens afslutning eller afbrydelse tilbagebetales uforbrugt forskud til staten.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan for uddannelsesansvarlige skoler, der ikke følger bestemmelserne i denne lov eller regler fastsat med hjemmel heri, tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde eller kræve tilskud tilbagebetalt. Undervisningsministeren kan tilbageholde tilskud eller lade tilskud bortfalde for skoler, som begæres erklæret konkurs eller standser deres betalinger, eller når der i øvrigt er fare for, at en skoles virksomhed må indstilles.

Stk. 4. Undervisningsministeriet kan kræve tilskud tilbagebetalt, hvis grundlaget for tilskudsberegningen eller forskudsberegningen i øvrigt har været fejlagtigt, herunder hvis uddan-

nelsen ikke gennemføres som oplyst i den registrerede uddannelsesplan, jf. § 2, stk. 4.

Stk. 5. For meget udbetalt tilskud kan modregnes i kommende tilskudsudbetalinger, herunder forskudsudbetalinger.«.

13. I § 13 ophæves stk. 2 og 3, og i stedet indsættes:

»*Stk. 2.* En elev, der er fyldt 18 år, kan modtage statens uddannelsesstøtte, herunder supplerende stipendium som tilskud til dækning af betaling for undervisning, efter de almindelige regler herom for ungdomsuddannelser, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Der kan ikke ydes supplerende stipendium som tilskud til dækning af betaling for undervisning til de dele af uddannelsesplanen, hvortil der kan ydes tilskud i henhold til § 11, stk. 1.

Stk. 4. Eleven kan vælge at søge støtte efter stk. 1 eller stk. 2. Eleven kan én gang inden for hver uddannelsesdel ændre sit valg.«.

14. § 16 affattes således:

»§ 16. Undervisningsministeren nedsætter Fællesrådet for den Fri Ungdomsuddannelse (fællesrådet). Fællesrådet er rådgivende for ministeren i alle spørgsmål om den fri ungdomsuddannelse. Fællesrådet formidler oplysninger om uddannelsesansvarlige skoler, herunder til elever i forbindelse med skift af uddannelsesansvarlig skole, jf. § 20, samt varetager kursusvirksomhed og oplysningsvirksomhed i henhold til denne lov. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om fællesrådets opgaver, herunder om afgivelse af en årlig beretning over fællesrådets virksomhed.

Stk. 2. Fællesrådet består af 15 medlemmer. Undervisningsministeren udpeger formanden og indtil 5 andre medlemmer, herunder 1 repræsentant for de institutioner, der måtte være godkendte i henhold til § 5, stk. 2. Fællesrådets øvrige medlemmer udpeges af undervisningsministeren på følgende måde:

- 1) 7 medlemmer, hvoraf organisationerne for hver af de i § 5, stk. 1, nævnte skoleformer hver indstiller 1 medlem og
- 2) 2 myndige medlemmer efter indstilling af elevernes organisationer i forening.

Stk. 3. Formanden for fællesrådet er tillige formand for et af fællesrådet nedsat forretningsudvalg.

Stk. 4. Medlemmerne udpeges for en treårig periode. De efter stk. 2, nr. 2, udpegede medlem-

mer udpeges dog kun for en årlig periode. Genudpegning kan finde sted.

Stk. 5. Hvis indstillinger ikke sker i overensstemmelse med stk. 2, nr. 1 og 2, kan undervisningsministeren beslutte, at rådet kan fungere med færre medlemmer end 15. Det samme gælder, hvis indstillingerne ikke følger bestemmelserne i lov om ligestilling af kvinder og mænd.

Stk. 6. Staten yder tilskud til fællesrådets virksomhed. Ministeren fastsætter nærmere regler om betingelserne for ydelse af tilskud og kan fastsætte regler om forskud på tilskud. Efter nærmere af ministeren fastsatte regler kan fællesrådet oprette et sekretariat til varetagelse af den daglige drift.

Stk. 7. Fællesrådet fastsætter selv sin forretningsorden.«

15. § 17 ophæves.

16. § 18 og underoverskriften hertil affattes således:

»Indhentning og udveksling af oplysninger

§ 18. Undervisningsministeren kan indhente oplysninger fra de uddannelsesansvarlige skoler om alle forhold vedrørende uddannelsen, herunder elevernes personnumre, og kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 2. Ministeren kan bemyndige fællesrådet og styrelsen til at indhente oplysninger som nævnt i stk. 1. Indhentede oplysninger kan frit udveksles mellem ministeriet, fællesrådet og styrelsen.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan bestemme, at uddannelsesplaner, jf. § 2, og oplysninger, jf. stk. 1 og 2, § 7, § 12 og § 14, skal leveres i elektronisk form, herunder fastsætte i hvilket format leveringen skal ske. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om anvendelse af digital signatur i forbindelse med de uddannelsesansvarlige skolars indsendelse af uddannelsesplaner og aflevering af oplysninger og øvrig kommunikation mellem de uddannelsesansvarlige skoler, ministeriet, fællesrådet og styrelsen.«

17. § 19, stk. 3, 2. pkt., affattes således:

»Fællesrådets afgørelser er endelige og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.«

18. I § 20, stk. 1, nr. 2, ændres »jf. § 5, stk. 4« til: »eller bortfalder, jf. § 5, stk. 4 og 5«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2002 og får virkning for uddannelsesplaner, der udarbejdes efter den 31. december 2001, og for de dele i en uddannelsesplan, der gennemføres fra og med en ændring af en uddannelsesplan, der er udarbejdet og underskrevet af den uddannelsesansvarlige skole og eleven før den 1. januar 2002, hvis ændringen finder sted efter den 31. december 2001, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Lov nr. 459 af 1. juni 1994 om den fri ungdomsuddannelse, som ændret ved § 62, stk. 2, i lov nr. 448 af 14. juni 1995 og ved § 12 i lov nr. 263 af 12. april 2000, og regler fastsat med hjemmel heri finder anvendelse for de dele af uddannelsen, der gennemføres efter den 31. december 2001, hvis uddannelsesplanen er udarbejdet og underskrevet før den 1. januar 2002 og ikke ændres efter den 31. december 2001, jf. dog stk. 4 og 5.

Stk. 3. § 13 i lov nr. 459 af 1. juni 1994 om den fri ungdomsuddannelse finder anvendelse for uddannelsesplaner, der ændres efter den 31. december 2001, hvis uddannelsesplanen er udarbejdet og underskrevet af den uddannelsesansvarlige skole og eleven før den 1. januar 2002.

Stk. 4. Skoler, der er godkendte som uddannelsesansvarlige i henhold til § 5, stk. 1 og 2, i lov nr. 459 af 1. juni 1994 om den fri ungdomsuddannelse, opretholder godkendelsen indtil den 1. juli 2003, med mindre godkendelsen tilbagekalderes eller bortfalder efter bestemmelserne i § 5, stk. 4 og 5, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 8.

Stk. 5. Anerkendelse af dele af private udannelser som skolebaseret undervisning, der er givet i henhold til reglerne om den fri ungdomsuddannelse, opretholdes indtil udløbet af den fastsatte periode for anerkendelsen.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrunden for lovforslaget

Indledning

Den fri ungdomsuddannelse har eksisteret som uddannelsesmulighed siden 1995. Målgruppen for uddannelsen er unge, der ikke benytter eller fuldender en af de ordinære ungdomsuddannelser. Den fri ungdomsuddannelse har til formål at udvikle den unges personlige kompetence og give alsidige kvalifikationer med henblik på, at den unge vil søge over i en formelt kompetencegivende uddannelse eller at kvalificere den unge til arbejdsmarkedet. Med lov nr. 263 af den 12. april 2000 om ændring af forskellige love på Undervisningsministeriets område (Det repræsentative demokrati i uddannelsessystemet) er formålet endvidere at bidrage til at udvikle elevernes interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund. Uddannelsen er kendetegnet ved at være tilrettelagt som individuelle forløb af mindst 2 og højst 3 års varighed.

Den treårige forløbsundersøgelse af uddannelsen, der er afsluttet med udgangen af 2000, viser, at uddannelsen har været i stand til at tiltrække et bredt spektrum blandt målgruppens unge, og at uddannelsens egenart, det individuelle forløb, netop indeholder potentiale til yderligere optag af unge fra målgruppen og dermed til yderligere opfyldelse af målsætningen om, at flere unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse.

Historik

Lov om den fri ungdomsuddannelse blev som et nyt initiativ vedtaget i 1994 som led i regeringens program om uddannelse til alle (UTA) (L 222 Folketings-tidende 1993-94, Folketingets Forhandlinger spalte 8149, 8688, 11798, 11968, Tillæg A spalte 7621, Tillæg B spalte 1503, Tillæg C spalte 1285).

I perioden siden uddannelsens start i januar 1995 og indtil den 1. oktober 2000 har 15.218 personer begyndt på uddannelsen, heraf har 4.691 afsluttet uddannelsen, mens 4.118 svarende til 26 pct. af den samlede

tilmeldte elevgruppe i perioden fra 1995 frem til den 1. oktober 2000 har afbrudt uddannelsen. Pr. 1. oktober 2000 er 6.409 elever i gang med uddannelsen.

Evaluerings af uddannelsen

Som opfølgning på initiativet igangsatte Undervisningsministeriet i 1997 en undersøgelse af forløbet af uddannelsen. Undersøgelsen, der er udført af PLS Rambøll, blev iværksat som en treårig forløbsundersøgelse med afslutning ved udgangen af 2000.

Undervejs i forløbet er offentliggjort 2 delrapporter. Den første udkom i januar 1999, den anden i januar 2000. Resultaterne fra de to første delrapporter er indarbejdet i den afsluttende rapport, der blev offentliggjort den 5. december 2000.

Ifølge undersøgelsen har den fri ungdomsuddannelse bidraget til at øge antallet af unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse, og dermed til nedbringelse af restgruppen. Det er samtidig vurderingen, at den fri ungdomsuddannelse vil kunne yde et større bidrag til at nedbringe restgruppen, idet der kan identificeres et potentiale for at optage større dele af gruppen af unge, der ikke benytter eller fuldfører de eksisterende ungdomsuddannelser.

Det vurderes videre, at den fri ungdomsuddannelse har været i stand til at tiltrække et bredt spektrum inden for målgruppen af både »stærke« og »svage« unge. Resultaterne viser, at eleverne med hensyn til social baggrund ligner gruppen af unge i ordinære uddannelser mere, end de ligner unge i den uddannelsesmæssige restgruppe. Med hensyn til boglige færdigheder befinder eleverne i den fri ungdomsuddannelse sig midt imellem de to grupper.

Undersøgelsens konklusion er, at den fri ungdomsuddannelse til en vis grad rekrutterer skævt inden for målgruppen. Samtidigt fremhæves, at opdelingen i »stærke« og »svage« unge er vanskelig at operere med, idet nogle unge er »stærke« bedømt ud fra deres boglige færdigheder, men »svage« på grund af andre personlige forhold.

I undersøgelsen konstateres en tendens til, at både vejledere i den fri ungdomsuddannelse og vejledere i

øvrigt fraråder unge med personlige eller sociale problemer at begynde på uddannelsen. Undersøgelsen viser, at finansieringsformen for og størrelsen af det tilskud, der ydes til den enkelte uddannelsesansvarlige skole til rådgivning, vejledning m.v. af den enkelte elev, kan være medvirkende til, at de unge, der har stort behov for vejledning, ikke kommer i gang med uddannelsen.

Det konstateres endvidere, at den geografiske fordeling af uddannelsesplaner har størst repræsentation i Fyns og Århus amter. Herudover konstateres, at 20 af de for tiden 541 godkendte skoler står for 30 pct. af uddannelsesplanerne.

Undersøgelsen viser, at uddannelsesdele i udlandet er et element, som bibringer eleverne i den fri ungdomsuddannelse både faglige og personlige kompetencer. Elevernes primære motivation for udlandsophold er ønsket om at lære sprog. 40 pct. af elevugerne i udlandet finder sted i England og USA. Andelen af elever, der har gennemført eller planlægger at gennemføre uddannelsesdele i udlandet, er fra 1998 til 2000 faldet fra 42 pct. til 31 pct. Målt på elevuger udgør uddannelsesdele i udlandet i 2000 11 pct. af uddannelsesplanerne.

Frafaldet på den fri ungdomsuddannelse udgør ifølge undersøgelsen 26 pct. Det konstateres, at frafaldet er lidt større end på de ordinære ungdomsuddannelser, men at frafaldet for en stor del af elevernes vedkommende kan betragtes som «positivt frafald», idet 87 pct. af eleverne efter afbrydelsen enten er i arbejde eller i gang med anden uddannelse.

Af undersøgelsen fremgår, at den fri ungdomsuddannelse generelt opleves af styrke både personlige og faglige kompetencer hos eleverne. Især bogligt svage elever giver udtryk for, at uddannelsen har bibragt dem en styrket selvtillid.

Det fremgår endvidere af undersøgelsen, at den fri ungdomsuddannelse har opfyldt målsætningen om, at uddannelsen skal forøge de unges mulighed for og tilbøjelighed til at søge videre uddannelse eller finde beskæftigelse. Efter afslutningen af deres fri ungdomsuddannelse er 52 pct. under uddannelse og 38 pct. er i arbejde.

Uddannelse til Alle og andre initiativer

I 1993 gennemførte kun 73 pct. af en ungdomsårgang en ungdomsuddannelse. Med redegørelsen «Uddannelse til Alle» fra 1994 lancerede regeringen målsætningen om, at 95 pct. af en ungdomsårgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse. For at nå dette

mål er der i de senere år iværksat en række nye uddannelser og særskilte initiativer. I 1993 trådte lov om erhvervsgrunduddannelsen (egu) i kraft, og med «Uddannelse til alle» (UTA) fra 1994 blev den fri ungdomsuddannelse oprettet. Under UTA blev endvidere lov om brobygning og ungdomsvejledning vedtaget, og der blev iværksat en kampagne, der skulle reducere frafaldet på ungdomsuddannelserne. Med vedtagelsen af lov om produktionskoler i 1995 blev disse tættere knyttet til ungdomsuddannelserne, og i forbindelse med «Ungeindsatsen» fra 1996 blev der etableret særlige job- og uddannelseskvalificerende forløb på erhvervsskolerne. Tilsammen har disse initiativer været medvirkende til, at den andel af en ungdomsårgang, der gennemfører en ungdomsuddannelse, er steget til 83 pct. i 1998.

Øget og bedre vejledning

Den restgruppe, der fortsat ikke gennemfører en ungdomsuddannelse, er i højere grad end tidligere præget af unge med svag uddannelsesmæssig motivation.

I det seneste år er der derfor yderligere iværksat en række vejledningsinitiativer:

- I grundskolen er vejledningen blevet systematiseret, så uddannelsesplanen nu udgør fundamentet for at sikre en hensigtsmæssig overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse. Ændringerne har ikke mindst til formål at sikre, at de unge, der er usikre i forhold til uddannelses- og erhvervsvalg, modtager en kontinuerlig vejledning, så de i forlængelse af grundskolen har bedre mulighed for at foretage det rette valg.
- I ungdomsuddannelserne er der sat samarbejds- og kombinationsforløb i gang, hvor forskellige skoleformer tilrettelægger særlige forløb for udsatte grupper.
- Undervisningsministeriet og Kommunernes Landsforening har indledt et samarbejde for at styrke den kommunale ungdomsvejledning, som blandt andet skal fungere som sikkerhedsnet for de unge, som ikke begynder eller gennemfører en ungdomsuddannelse. Til formålet er afsat i alt 40 mio. kr., som primært skal anvendes til praksisnær metodeudvikling for at bringe marginaliserede unge i uddannelse.
- Som opfølgning på B 131 er der nedsat en arbejdsgruppe, der skal komme med forslag til etablering af en tværsektoriel institutionsuafhængig vejledning.

Sammenhæng og rummelighed

For at sikre en større rummelighed og sammenhæng i ungdomsuddannelserne har Undervisningsministeriet iværksat og støttet en række forsøg:

- Der er givet støtte til forsøg med kombinationsforløb mellem produktionsskoler og erhvervsskoler.
- Der er igangsat særligt tilrettelagte uddannelsesforløb for unge flygtninge/indvandrere, hvor ungdomsskoler, erhvervsskoler, sprogskoler, produktionskoler og den kommunale ungdomsvejledning medvirker.
- Med reformen af de tekniske erhvervsuddannelser, der trådte i kraft 1. januar 2001, er der endvidere lagt vægt på, at flere unge gennem mere individuelt tilpassede forløb kan gennemføre en erhvervsuddannelse.
- Fra 2001 vil der blive givet støtte til styrkelse af lokale og regionale netværk for i højere grad at sikre tilbud til unge, der ellers ikke ville komme i gang med en ungdomsuddannelse, ligesom der hermed vil sikres et højere informationsniveau om de individuelt tilrettelagte uddannelser.

Den fri ungdomsuddannelse er et tilbud om et særligt tilrettelagt uddannelsesforløb for en ung, som har behov for at udvikle sine kompetencer med henblik på enten videreuddannelse i det øvrige uddannelsessystem eller at kvalificere sig til ordinær beskæftigelse. Den uddannelsesansvarlige skole giver gennem hele forløbet den unge vejledning, som ligger i forlængelse af den vejledning, som den unge har fået i grundskolen og i den kommunale ungdomsvejledning. Den fri ungdomsuddannelse er således en del af den generelle vejledningsindsats, der er sat i værk i de senere år.

Generel opfølgning af det samlede vejledningssystem

Undervisningsministeriet iværksætter en undersøgelse af UTA-initiativet, herunder en kortlægning af effekten af de muligheder inden for uddannelsessystemet, der retter sig mod de unge, der ikke går i gang med en ungdomsuddannelse. Undersøgelsen vil kunne afdække de forskellige tilbuds effekter i relation til at få flere af især de unge, som har en meget svag motivation for at uddanne sig, til at gå i gang med og til at gennemføre en ungdomsuddannelse. Den vil også give et grundlag for at vurdere, om der er behov for en intensiveret, eventuelt regionalt forankret, informationsindsats om disse særlige tilbud, herunder om der er behov for en bedre koordinering af den samlede vejledningsindsats. En redegørelse om undersøgelsen vil blive afgivet til Folketinget i næste samling.

2. Lovforslaget

Med udgangspunkt i ovenstående initiativer og på grundlag af konklusionerne fra undersøgelsen af den fri ungdomsuddannelse er det målet

- at øge optaget af unge med udtalte behov for at få styrket deres faglige, personlige og sociale kompetencer og
- at afgrænse målgruppen i overensstemmelse med formålet med uddannelsen i forhold til alder og forudgående uddannelse.

Med henblik herpå foreslås det

- at øge vejledningsindsatsen om og i den fri ungdomsuddannelse over for disse unge,
- at synliggøre muligheden for at tilrettelægge uddannelsesforløb som holdundervisning for elever med særlige behov samt
- at afgrænse optaget til unge under 25 år, der ikke har gennemført en ungdomsuddannelse.

Som anført under de *Økonomiske og administrative konsekvenser* foreslås en evaluering i 2004 af den samlede effekt af lovforslaget. Fællesrådet for den Fri Ungdomsuddannelse (fællesrådet) skal gennem sin informationsvirksomhed løbende indskærpe de uddannelsesansvarlige skoler deres ansvar for et øget optag af elever med udtalte behov og over for det øvrige vejledningssystem synliggøre uddannelsen som et relevant tilbud for de pågældende unge. Fællesrådets opgaver med oplysningsvirksomhed vil blive præciseret i reglerne for fællesrådet. Desuden er det hensigten frem til evalueringen at indsamle en række oplysninger fra uddannelsesplanerne, der kan bidrage til at belyse baggrunden for elevernes valg af uddannelsen, deres forudgående uddannelse og eventuelle afbrudte uddannelsesforløb.

Tilskud til rådgivning, vejledning og administration

Den fri ungdomsuddannelse er et af mange tilbud og kan ikke alene løse uddannelsesbehovet for samtlige unge, der ikke går i gang med en ordinær ungdomsuddannelse. Andre tilbud kan vise sig at være mere relevante:

Af bemærkningerne til § 11, stk. 2, i Forslag til Lov om den fri ungdomsuddannelse (L 222 af den 23. marts 1994) fremgår, at tilskuddet til den uddannelsesansvarlige skoles udgifter i forbindelse med rådgivning og vejledning samt administration forventes udbetalt i to rater, henholdsvis når der er fastlagt en uddannelsesplan, og når den uddannelsesansvarlige skole har udstedt et uddannelsesbevis til den unge.

Undersøgelsen viser, at både udbetalingsformen og størrelsen af vejledningstilskuddet kan være en barriere for optag af elever fra den del af målgruppen, der

har et særligt behov med hensyn til vejledning. Det er derfor hensigten dels at ændre udbetalingsformen til løbende udbetaling efter nærmere af undervisningsministeren fastsatte regler, dels at øge vejledningstilskuddet. Det forudsættes, at de uddannelsesansvarlige skoler afsætter den fornødne tid til vejledningen, og at især den svageste del af målgruppen følges tæt igennem hele uddannelsesforløbet.

For ikke at påføre området merudgifter ved en forhøjelse af tilskuddet til vejledning er det en forudsætning, at tilskuddet til køb af uddannelsesdele reduceres. Det lægges til grund, at et rimeligt vejledningstilskud kan finansieres ved en reduktion af tilskuddet til køb af uddannelsesdele med ca. 15 pct. For at undgå, at en reduktion af tilskuddet til køb af uddannelsesdele bevirker merudgifter til statens uddannelsesstøtte, foreslås det, at ydelse af supplerende stipendium som tilskud til dækning af betaling for undervisning ikke kan ydes til uddannelsesdele, hvortil der er i medfør af lovens § 11, stk. 1, kan ydes statstilskud. Der henvises til bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 13.

Undervisningsministeriet og fællesrådet vil følge udviklingen i optaget med henblik på at sikre, at ændringen af tilskuddet til vejledning har den ønskede effekt.

Målgruppen

Målgruppen for den fri ungdomsuddannelse er unge, der ikke benytter eller fuldender en af de øvrige ungdomsuddannelser. Undersøgelsen af den fri ungdomsuddannelse viser, at der er en ulige sammensætning i optaget inden for målgruppen, og at der vil kunne optages flere unge med udtalte behov for at få styrket deres faglige, personlige og sociale kompetencer. Den styrkede vejledningsindsats fra både skolernes og fællesrådets side skal medvirke til at sikre dette, ligesom en fokusering af fællesrådets kursusvirksomhed for vejlederne skal bidrage hertil.

Det fremgår af de seneste opgørelser af 1. oktober 2000 fra Danmarks Statistik, at 7,6 pct. af eleverne under den fri ungdomsuddannelse allerede har gennemført en ungdomsuddannelse. Gruppen af elever, der er optaget fra og med det fyldte 25. år udgør 8,6 pct. af det samlede elevtal i uddannelsen. Andelen af elever, der enten har en gennemført ungdomsuddannelse bag sig eller er optaget fra og med det fyldte 25. år udgør 13,8 pct.

Med bekendtgørelse nr. 1071 af 18. december 1997 om ændring af bekendtgørelse om statens uddannelsesstøtte indtil kandidatgrad eller magisterkonferensgrad (SU-bekendtgørelsen) blev der med virkning fra den 1. januar 1998 fastsat regler om, at elever, der i

forvejen har gennemført en af en række anførte ungdomsuddannelser, ikke kan modtage SU som elever under den fri ungdomsuddannelse. Frem til den 1. januar 1998 gjaldt dette kun for elever med en afsluttet gymnasial uddannelse. I fortsættelse heraf foreslås det, at der fremover kun kan optages unge, der ikke har gennemført en ungdomsuddannelse, dog således, at elever med en gennemført erhvervsgrunduddannelse (egu) fortsat kan optages og modtage SU. Egu er rettet specielt mod mindre bogligt indstillede unge, og uddannelsen skal, ud over at den i sig selv er en kompetencegivende erhvervsuddannelse, også kunne føre til en eventuel overgang til anden ungdomsuddannelse. Da denne uddannelses målgruppe ofte kan have behov for længere afklarende, individuelt tilrettelagte uddannelsesforløb, der har til formål at forbedre den enkeltes personlige kompetencer, skønnes det ikke hensigtsmæssig at udelukke denne gruppe fra en fri ungdomsuddannelse.

Det foreslås samtidig at indføre en øvre aldersgrænse, så elever ikke må være fyldt 25 år ved uddannelsens begyndelse. Hermed bringes målgruppens aldersgrænse på linje med aldersgrænsen for produktionsskoledeltagere og med målgruppen for regeringens ungdomspolitik. Med forslaget vil der tilvejebringes sammenhæng over til voksenuddannelsesreformen, hvorefter voksne på 25 år og derover kan tilbydes en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Den foreslåede afgrænsning betyder dog ikke, at alle unge under 25 år uden en gennemført ungdomsuddannelse falder inden for målgruppen. Hvis en uddannelsesansvarlig skole skønner, at en ung, der uden om det øvrige vejledningssystem retter henvendelse til skolen, i forhold til sit personlige uddannelsesmål vil have større gavn af et andet uddannelsesstilbud, forudsættes det som hidtil, at skolen ikke optager den pågældende unge, men henviser til fx den kommunale ungdomsvejledning. Der påhviler herudover den uddannelsesansvarlige skoles vejleder et betydeligt ansvar for rådgivningen af en ung, der ønsker at afbryde en ungdomsuddannelse for at kunne optages på den fri ungdomsuddannelse. Vejlederansvaret for en uddannelsesansvarlig skole omfatter vurderingen af, om den unge er bedre tjent med en fri ungdomsuddannelse frem for at fuldføre den uddannelse, den unge er i gang med. Skolen har ikke pligt til at optage den unge, og den unge har ikke et retskrav på optagelse på den fri ungdomsuddannelse.

Uddannelsens indhold og tilrettelæggelse

I henhold til gældende lov skal skolebaseret undervisning indgå i uddannelsen i et omfang, der nærmere

fastsættes af ministeren. I medfør af de fastsatte regler skal den skolebaserede undervisning udgøre mindst halvdelen af elevugerne. Gældende lov definerer ikke skolebaseret undervisning, men i henhold til de fastsatte regler kan dele af private uddannelser i Danmark på nærmere betingelser anerkendes som skolebaseret undervisning. Indregning af uddannelsesdele i udlandet som skolebaseret undervisning sker på grundlag af den uddannelsesansvarlige skoles vurdering af forløbet. I særlige tilfælde kan ministeriet underkende en uddannelsesansvarlig skoles vurdering.

Det foreslås at afgrænse forløb som skolebaseret undervisning til undervisningsforløb på skoler, der er nævnt i § 5, stk. 1, til forløb på skoler, der er godkendte som uddannelsesansvarlige i henhold til § 5, stk. 2, til undervisningsforløb på andre skoler, hvortil der ydes offentlig støtte, til undervisningsforløb, der modtager støtte efter kapitel 4 i lov om folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven) samt til andre undervisningsforløb, der er anerkendt som berettigende til statens uddannelsesstøtte (SU).

Forslaget tilsigter at knytte de skolebaserede forløb til de egentlige skolemiljøer, herunder ikke mindst til den folkeoplysning, som er støttet gennem lovgivning, så uddannelsen i væsentligt omfang er tilknyttet de skoleformer, som uddannelsen udspringer af. Der henvises til de almindelige bemærkninger til L 222 af den 23. marts 1994 om Forslag til Lov om den fri ungdomsuddannelse.

Med hensyn til indregning af forløb i udlandet foreslås det, at alene forløb, der er oprettet ved lov, eller er offentligt godkendt af det pågældende land, kan indregnes som skolebaseret undervisning. Forslaget tilsigter en højere grad af overensstemmelse mellem indregning af forløb som skolebaserede, hvad enten de foregår i Danmark eller i udlandet.

Det foreslås endvidere, at ministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om varigheden af de enkelte uddannelsesdele inden for lovens maksimumgrænse på et år. Forslaget tilsigter at tydeliggøre lovens krav om alsidighed i uddannelsens sammensætning. Elever, der begynder deres fri ungdomsuddannelse på en produktionsskole, vil efter dispensationsbestemmelsen i lov om produktionsskoler kunne være på produktionsskolen i mere end et år, men højst 40 uger heraf kan indgå i den fri ungdomsuddannelse.

Med forslaget bemyndiges undervisningsministeren til at fastsætte, at uddannelsesdele i udlandet betragtes som ét forløb og dermed højst kan vare ét år. Samtidig forudsættes det, at bemyndigelsen til mini-

steren om at fastsætte nærmere regler om uddannelsens indhold udmøntes, så unges egne projekter i udlandet bortfalder, da de uddannelsesansvarlige skoler ikke har reel mulighed for at sikre en tilstrækkelig kvalitet i sådanne forløb.

Elektroniske indberetninger og administration af uddannelsen

Siden uddannelsens begyndelse har de uddannelsesansvarlige skoler skullet indsende uddannelsesplaner og ændringer heri til fællesrådet til registrering. Oprindeligt var formålet, at registreringen skulle danne grundlag for fællesrådets udarbejdelse af forskellige statistiske oplysninger om sammensætningen af uddannelsesforløbene, de skoleformer, der indgik i uddannelsen, elevsammensætningen m.v. Fællesrådet besluttede imidlertid i 1995 at gøre de uddannelsesansvarlige skoler opmærksomme på formelle fejl i uddannelsesplanen, og med en ny bekendtgørelse om den fri ungdomsuddannelse i 1997 blev det fastsat, at fællesrådet skulle vurdere uddannelsesplanerne i forhold til reglerne. Den seneste ændring af bekendtgørelsen i november 1999 har præciseret opgaverne for fællesrådet i forbindelse med vurderingen af uddannelsesplaner, herunder at vurderingen skal være meddelt skolen inden for en frist på en måned.

Samtidig med indsendelse af uddannelsesplaner til fællesrådet skal skolerne fremsende en kopi til Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte (styrelsen), hvis den pågældende elev ønsker at modtage statens uddannelsesstøtte (SU). Tilsvarende skal skolerne straks underrette styrelsen, hvis uddannelsesplanen ændres eller uddannelsen afbrydes. Uafhængig af fællesrådets vurderinger af uddannelsesplanens sammensætning i henhold til lovgivningen udbetales uddannelsesstøtte til den pågældende elev på grundlag af en revisorattesteret uddannelsesplan. Den manglende kobling mellem fællesrådets vurdering og styrelsens udbetaling af statens uddannelsesstøtte har bevirket, at der i en række tilfælde er udbetalt SU til elever, hvis uddannelsesplaner ikke har været sammensat i overensstemmelse med reglerne.

Fællesrådet har givet udtryk for, at man finder, at rådet først og fremmest har til opgave at rådgive om uddannelsen, og at det ikke er hensigtsmæssigt, at rådet samtidig udfører egentlige forvaltningsmæssige opgaver, som vurderingerne af lovmedholdeligheden af uddannelsesplanerne er udtryk for. Vurderingen af uddannelsesplanerne har ifølge fællesrådet bevirket, at de rådgivende opgaver i et vist omfang har måttet nedprioriteres.

For at øge sikkerheden for at udbetaling af statstilskud efter lovens § 11 og udbetaling af uddannelsesstøtte sker på samme grundlag, foreslås det, at registreringen af uddannelsesplaner varetages af styrelsen. Registrering forudsætter, at uddannelsesplanen er i overensstemmelse med lovgivningens formelle krav, så der på det grundlag kan udløses statstilskud og udbetales uddannelsesstøtte. Med forslaget opnås ud over større sikkerhed i den retmæssige udbetaling af både statstilskud og SU en forenkling i administrationen af uddannelsen. Forslaget om, at styrelsen skal varetage den tekniske registrering af uddannelsesplaner indebærer ikke, at der pålægges styrelsen en tilsynsforpligtelse.

Forslaget bygger på udvikling af et elektronisk system, der indebærer elektronisk udarbejdelse og indberetning over internettet af uddannelsesplanerne. Systemet påregnes udarbejdet, så den overvejende del af fejlmulighederne vil blive opfanget og bevirke, at en fejlagtig plan ikke kan registreres, og at der hermed hverken kan udløses statstilskud eller SU. De fejl i en uddannelsesplan, der ikke vil kunne opfanges af det elektroniske system, kan vedrøre forhold om tilstrækkelig alsidighed i uddannelsen og vurdering af, om indregning af forløb som skolebaseret undervisning i konkrete tilfælde er i overensstemmelse med loven. Det elektroniske system vil kunne opfange fejl vedrørende manglende formelle uddannelseskift, mens spørgsmål, om der også er tale om reelle miljøskift, vil forudsætte en vurdering på samme måde som den, der varetages af fællesrådet i dag. Vurderingen af disse forhold vil med forslaget blive varetaget af Undervisningsministeriet. Afklaringen af, om også disse krav er efterlevet, vil finde sted ved stikprøvevis undersøgelser. En skoles gentagne manglende efterlevelse af disse krav vil kunne give anledning til overvejelser om tilbagekaldelse af godkendelsen som uddannelsesansvarlig skole.

Ud over en forenkling i administrationen af uddannelsen opnås, at fællesrådet, som rådgivende organ for ministeren, kan koncentrere indsatsen om de egentlig rådgivende funktioner, herunder styrke kursusvirksomheden for uddannelsens vejledere, samt øge op-

lysningsvirksomheden i øvrigt, ikke i mindst i forhold til målet om et øget optag af unge fra restgruppen med særlige udviklingsmæssige behov.

Det forudsættes, at Undervisningsministeriet, styrelsen og fællesrådet indgår i et tæt samarbejde om uddannelsens forskellige aspekter med henblik på tilvejebringelse af tilstrækkelige oplysninger om uddannelsen.

Ud over forslaget om indberetning i elektronisk form af uddannelsesplaner foreslås anvendelse af elektroniske indberetninger til Undervisningsministeriet af oplysninger, som er nødvendige for, at ministeriet kan beregne og udbetale tilskud, kontrollere deres anvendelse og tilskudsbetingelsernes overholdelse samt overvåge uddannelsessystemet. Ministeriet modtager allerede i dag elektroniske indberetninger fra en stor del af de uddannelsesansvarlige skoler.

Der vil kun blive indhentet oplysninger om elever i det omfang, det er nødvendigt som led i administrationen af uddannelsen, herunder udbetaling af statslige tilskud og statens uddannelsesstøtte, og til generelle statistiske formål, herunder til belysning af effekten af lovforslaget i forhold til målet.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser

Følgende elementer i lovforslaget vil kunne medføre økonomiske konsekvenser for det offentlige:

- Begrænsning af målgruppen til unge, der ikke er fyldt 25 år ved uddannelsens begyndelse.
- Begrænsning af målgruppen til unge, der ikke har afsluttet en ungdomsuddannelse bortset fra erhvervsgrunduddannelse (egu)

Pr. 1. oktober 2000 er 6.409 elever i gang med uddannelsen. Heraf er 948 elever 25 år eller derover. Med forslaget vil der dog stadig kunne være elever på 25 år eller derover i uddannelsen, idet forslaget alene tilsigter at begrænse optaget til elever, der ikke er fyldt 25 år ved uddannelsens påbegyndelse.

Andelen af elever på 25 år og derover udgør i dag 8,6 pct. af de nystartede uddannelsesplaner. Med ikrafttræden af forslaget den 1. januar 2002, vil det svare til 551 færre uddannelsesplaner om året, når ordningen er slået helt igennem i 2005 efter 3 år.

Aktivitetsfaldet vedrørende elever over 25 år kan i antal uddannelsesplaner beskrives således:

2002	2003	2004	2005
92	276	459	551
16,7 pct.	50,0 pct.	83,3 pct.	100,0 pct.

Den faldende aktivitet vil umiddelbart medføre mindreadgifter til køb af anden uddannelse. Besparelsen vil udgøre 6,2 mio. kr. i 2005 (2000-prisniveau).

Desuden vil den faldende aktivitet medføre mindreudgifter til tilskud til vejledning m.v. til de uddannelsesansvarlige skoler. Besparelsen vil udgøre 2,8 mio. kr. i 2005 (2000-prisniveau).

Der vil næppe kunne indregnes nogen større aktivitetsnedgang på Undervisningsministeriets aktivitetsstyrede områder som følge af begrænsningen af målgruppen til unge, der ikke er fyldt 25 år ved uddannelsens påbegyndelse. I forvejen kan personer, der er

fyldt 25 år ikke optages på et produktionsskoleforløb. For så vidt angår daghøjskolerne er området kvotebegrænset. Der vil dog muligvis ske en mindre aktivitetsnedgang på folkehøjskolerne samt husholdnings- og håndarbejdsskolerne.

Der vil være en betydelig offentlig besparelse til statens uddannelsesstøtte (SU). Det er rimeligt at antage, at langt den overvejende del af eleverne, der er 25 år og derover, er udeboende og derfor modtager SU til den højere takst svarende til 46.000 kr. om året. Den samlede besparelse på SU antages at udgøre 25,1 mio. kr. i 2005.

Besparelse ved aldersbegrænsning på under 25 år ved optagelse i uddannelsen, i mio. kr. (2000-priser)

	2002	2003	2004	2005
Køb af anden uddannelse	1,0	3,1	5,2	6,2
Vejledningstilskud	1,6	2,1	2,6	2,8
SU	4,2	12,6	20,9	25,1
I alt	6,8	17,8	28,7	34,1

Med indførelse af en yderligere indsnævring af målgruppen til unge, der ikke har afsluttet en ungdomsuddannelse, bortset fra erhvervsgrunduddannelse (egu), antages besparelsen kun at blive en smule større, da denne gruppe fra 1998 ikke har kunnet mod-

tage SU i forbindelse med gennemførelsen af en fri ungdomsuddannelse. Der vil således alene være tale om en besparelse på driftsudgiften.

I alt vil aktiviteten falde med ca. 13,8 pct. ved indførelse af begge målgruppebegrænsninger.

Samlet besparelse inkl. afgrænsning i.f.t. andre ungdomsuddannelser, i mio. kr. (2000-priser)

	2002	2003	2004	2005
Køb af anden uddannelse	1,7	5,0	8,3	10,0
Vejledningstilskud	1,8	2,5	3,3	4,5
SU	4,2	12,6	20,9	25,1
I alt	7,7	20,1	32,5	39,6

De foreslåede målgruppeafgrænsninger betyder dog ikke, at alle unge under 25 år uden en gennemført ungdomsuddannelse falder inden for målgruppen. Hvis en uddannelsesansvarlig skole skønner, at en ung, der uden om det øvrige vejledningssystem retter henvendelse til skolen, vil have større gavn af et andet uddannelsesstilbud, forudsættes det, skolen henviser til fx den kommunale ungdomsvejledning.

Det forventes, at en forbedret vejledningsindsats på den fri ungdomsuddannelse vil sikre en forskydning mod et øget optag af unge, som har udtalte behov for at få styrket deres faglige, personlige og sociale kompetencer, herunder de sent udviklede unge. Vejledningsansvaret for en uddannelsesansvarlig skole omfatter blandt andet en aktiv indsats for at sikre, at skolen i til-

strækkelig grad bidrager til at reducere restgruppen af unge, der ikke benytter eller fuldfører de eksisterende ungdomsuddannelser.

For at styrke vejledningsindsatsen har Undervisningsministeriet undersøgt muligheden for at øge tilskuddet til vejledning uden at påføre området merudgifter. En forhøjelse kan på det grundlag kun finansieres ved at nedsætte tilskuddet til køb af uddannelsesdele primært fra private uddannelser og i udlandet. Tilskuddet til vejledning og tilskuddet til køb af uddannelsesdele fastsættes på finansloven. Det forudsættes, at den nødvendige forhøjelse af vejledningstilskuddet kan finansieres ved at reducere tilskuddet til køb af uddannelsesdele med ca. 15 pct. For at kunne øge tilskuddet til vejledning pr. årselev på et udgifts-

neutralt grundlag skal det sikres, at en nedsættelse af tilskuddet til køb af uddannelsesdele ikke bevirker merudgifter til statens uddannelsesstøtte til supplerende stipendium som tilskud til dækning af betaling for undervisning. Derfor foreslås en ændring af bestemmelsen om tildeling af supplerende stipendium som tilskud til dækning af betaling for undervisning, jf. lovforslagets § 1, nr. 13 (§ 13, stk. 3), der indebærer, at der ikke som efter de gældende regler vil kunne kompenseres for nedsættelsen af tilskuddet til køb af undervisning gennem øget SU-støtte.

Reduktionen i tilskuddet til køb af uddannelsesdele kan medføre, at eleverne vil få en mindre stigning i egenbetalingen for undervisningsforløb på private skoler m.v. Hertil skal bemærkes, at den enkelte elev har mulighed for at udligne denne egenbetaling, hvis der deltages i forløb på private skoler m.v., der koster mindre end ugetaksten. Tilskuddet til køb af uddannelsesdele ydes med et fast beløb pr. uge uanset prisen for det enkelte forløb. Hvis en uddannelsesdel koster mindre end ugetaksten, kan det uforbrugte tilskud bruges til at nedbringe prisen på et andet forløb, der koster mere end ugetaksten. Efter afslutning af uddannelsen

tilbagebetales uforbrugt tilskud. Det er således kun i de tilfælde, hvor den samlede kurspris i hele uddannelsesperioden overstiger det beregnede tilskud, at eleven kommer til at betale en del af kursprisen.

Forslaget indebærer desuden opfølgning på vejledningsindsatsen med henblik på at understøtte, at forhøjelsen af vejledningstilskuddet virker efter hensigten om øget optag af de mere ressourcekrævende unge. Der foreslås på det grundlag afsat ressourcer svarende til et AC-årsværk med henblik på tilsyn med skolernes vejledningsindsats. Endvidere foreslås der afsat ressourcer til gennemførelse af en evaluering i 2004 af den samlede effekt af lovforslaget, herunder af det forhøjede vejledningstilskud. De øgede udgifter hertil forudsættes afholdt inden for Undervisningsministeriets samlede økonomiske ramme.

Udover at der forudses en generel forskydning af optaget på den fri ungdomsuddannelse mod unge, som har udtalte behov for at få styrket deres faglige, personlige og sociale kompetencer, forventes det, at en forbedret vejledningsindsats på den fri ungdomsuddannelse vil medføre et meroptag af disse unge.

Aktivitetsstigningen vedrørende uddannelsessvage elever i antal uddannelsesplaner beskrives således:

2002	2003	2004	2005
50	150	250	300
16,7 pct.	50,0 pct.	83,3 pct.	100,0 pct.

Der forventes et meroptag på 300 elever i 2005, hvoraf 150 skønnes at være uafklarede elever, som er under en eller anden form for uddannelse, men som følge af en forbedret vejledningsindsats vælger at skifte til den fri ungdomsuddannelse. Disse unge vil derfor ikke medføre offentlige merudgifter.

De resterende 150 elevers uddannelsesplaner vil umiddelbart medføre merudgifter til køb af anden uddannelse. Merudgiften vil udgøre 1,7 mio. kr. i 2005 (2000-prisniveau).

Desuden vil en stigende aktivitet medføre merudgifter til tilskud til vejledning m.v. til de uddannelsesansvarlige skoler. Merudgiften vil udgøre 0,7 mio. kr. i 2005 (2000-prisniveau).

Der vil desuden være en merudgift til statens uddannelsesstøtte (SU). Det er rimeligt at antage, at ca.

25 pct. vil være unge, der er under 18 år, og derfor ikke berettiget til at modtage SU, mens ca. 50 pct. vil være hjemmeboende og derfor modtage den lave takst svarende til 23.000 kr. om året. Den resterende del vil være elever, der er udeboende, og derfor modtager SU til den højere takst svarende til 46.000 kr. om året. Den samlede merudgift til SU antages at udgøre 3,5 mio. kr. i 2005.

Endelig vil der være en merudgift til uddannelse. Det forudsættes, at udgiften til de dele af uddannelsesplanen, der gennemføres i henhold til uddannelseslovgivningen, i gennemsnit er 45.000 kr. Den samlede merudgift til uddannelse antages derfor at udgøre 6,8 mio. kr. i 2005.

Udgift ved meroptag af uddannelsessvage unge under 25 år, i mio. kr. (2000-priser)

	2002	2003	2004	2005
Køb af anden uddannelse	0,3	0,8	1,4	1,7
Vejledningstilskud	0,1	0,4	0,6	0,7
SU	0,6	1,7	2,9	3,5
Tilskud til uddannelse	1,1	3,4	5,6	6,8
I alt	2,1	6,3	10,5	12,6

Med forslaget bortfalder fællesrådets opgaver vedrørende vurdering af uddannelsesplaner, da indberetning af uddannelsesplaner og uddannelsesbeviser vil ske i elektronisk form til styrelsen. Til varetagelse af opgaver i forbindelse med registrering af uddannelsesplaner m.v. og de mere tilsynsmæssige aspekter af uddannelsesplanernes lovmedholdelighed vil dele af de i fællesrådet hidtil anvendte ressourcer hertil blive overført til henholdsvis styrelsen og Undervisningsministeriet. Med forslaget skal fællesrådet prioritere varetagelsen af de egentlige rådgivnings- og informationsmæssige opgaver.

Forslaget indebærer, at der efter bestemmelserne i lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomheds-

overdragelse (virksomhedsoverdragelsesloven) fra fællesrådets sekretariat til Undervisningsministeriet kan overgå personale med pædagogisk-faglig ekspertise, og at der til styrelsen kan overgå teknisk-administrativt personale.

Udvikling af det elektroniske indberetningssystem forventes at medføre merudgifter i størrelsesordenen 0,5 til 1,0 mio. kr.

Det forventes, at ressourcer til vedligeholdelse af det elektroniske indberetningssystem kan tilvejebringes ved, at behovet for ressourcer til kontrol af grundlaget for udbetaling af tilskud til den enkelte uddannelsesplan med indførelse af det elektroniske indberetningssystem samtidig mindskes.

Vurdering af konsekvenser af lovforslag

	Positive konsekvenser. Færre udgifter	Negative konsekvenser. Merudgifter
Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Der forventes en samlet besparelse for staten på 27,0 mio. kr. (2000-niveau) i 2005, når konsekvenserne af nyordningen er slået fuldt igennem.	Der forventes en merudgift for staten til udvikling af det elektroniske indberetningssystem på 0,5 til 1,0 mio. kr. Der forventes en merudgift for staten på 0,5 mio. kr. til opfølgning på effekten af det forhøjede vejledningstilskud (2000-niveau). Der forventes en merudgift for staten i 2004 på 1,0 mio. kr. til evaluering af effekten af det forhøjede vejledningstilskud (2000-niveau).
Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet		
Miljømæssige konsekvenser		
Administrative konsekvenser for borgerne		
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

4. Administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen administrative eller økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

5. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

6. Forslagets administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Høring

Følgende organisationer og myndigheder m.v. er blevet hørt over lovforslaget:

Amtsrådsforeningen, AOF, Arbejdsmarkedsstyrelsen, Danmarks Lærerforening, Danmarks Evalueringsinstitut, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, De Samvirkende Invalideorganisationer, Dansk Ungdoms Fællesråd, Efterskolernes Lærerforening, Efterskolernes Sekretariat, Ernærings- og Husholdningsøkonomforeningen, FO, FOF, Folkehøjskolernes Forening i Danmark, Foreningen af skoleledere, Foreningen af Husholdnings- og Håndarbejdsskoler, Foreningen af daghøjskoler i Danmark, Foreningen for produktionskoler/produktionshøjskoler, Forstanderforeningen VUC Ballerup, Forstanderkredsen for Produktionskoler, Frederiksberg Kommune, Frie Grundskolers Lærerforening, Fællesrådet for den fri ungdomsuddannelse, Fællesudvalget for Køkkenlederuddannelsen, Gymnasieskolernes Rektorforening, Gymnasieskolernes Lærerforening, HFI, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere, LOF, LVU, Oplysningsforbundenes Fællesråd, RUE, Sammenslutningen af Frie Rudolf Steiner-skoler i Danmark, SU-Rådet, SUstyrelsen, US-centret, Arbejdsministeriet, Finansministeriet, Justitsministeriet, Kulturministeriet, Rigsrevisionen, Socialministeriet.

Forslaget har endvidere været indlagt på Undervisningsministeriets hjemmeside på internettet.

Hovedparten af de hørte har bemærkninger til målgruppeafgrænsningen, indregning af skolebaseret undervisning, muligheden for afgrænsning af varigheden af uddannelsesdele i udlandet, bortfald af godken-

delsen som uddannelsesansvarlig skole, finansiering af et forhøjet tilskud til de uddannelsesansvarlige skoler til vejledning m.v. Et høringssvar har bemærkninger til forslaget om begrænsning af den administrative klageadgang til én instans.

Ud fra en samlet vurdering findes det, at de foreslåede stramminger i lovforslaget fastholdes, mens det dog præciseres, at vejledningsindsatsen skal være mere fokuseret på den svageste del af uddannelsens målgruppe.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Med forslaget præciseres det, at unge med en gennemført ungdomsuddannelse ikke falder ind under målgruppen og derfor ikke vil kunne optages på den fri ungdomsuddannelse. Med forslaget præciseres endvidere, at målgruppen er unge, og at der derfor er en øvre aldersgrænse for påbegyndelse af uddannelsen.

Med virkning fra den 1. januar 1998 blev det fastsat, at en elev, der har gennemført en ungdomsuddannelse, ikke er berettiget til statens uddannelsesstøtte under den fri ungdomsuddannelse. De ungdomsuddannelser, hvis gennemførelse udelukker statens uddannelsesstøtte til elever under den fri ungdomsuddannelse, fremgår af bekendtgørelse nr. 1071 af 18. december 1997 om ændring af bekendtgørelse om statens uddannelsesstøtte indtil kandidatgrad eller magisterkonferensgrad (SU-bekendtgørelsen). Reglen tilsigter at afholde elever med gennemførte ungdomsuddannelser, bortset fra egu, fra at søge optagelse på den fri ungdomsuddannelse. Forslaget tilsigter en yderligere præcisering af målgruppen.

Til nr. 2

Med forslaget præciseres det, at ansvaret for, at uddannelsesforløbet er sammensat inden for lovens rammer, påhviler den uddannelsesansvarlige skole. Endvidere foreslås det lovfæstet, at alle dele af uddannelsesplanen skal være beskrevet og aftaler herom indgået, når en uddannelsesplan udarbejdes. Der henvises til forslagens nr. 11 om, at det er en tilskudsbetingelse, at uddannelsesplanen er registreret i styrelsen. Registrering forudsætter, at uddannelsesplanen er i overensstemmelse med lovgivningens formelle krav.

Til nr. 3

Med forslaget tilsigtes sammenhæng i grundlaget for retmæssig udbetaling af statstilskud efter forsla-

gets nr. 11 og udbetaling af statens uddannelsesstøtte til eleven efter forslaget nr. 13. Forslaget tilsigter ikke at pålægge styrelsen en tilsynsforpligtelse, men alene at den tekniske registrering af lovmæssigt udarbejdede uddannelsesplaner varetages af styrelsen.

Til nr. 4

Som led i udviklingen i den elektroniske kommunikation mellem ministeriet og institutionerne foreslås det, at ministeriet kan fastlægge, at uddannelsesplanerne skal indberettes elektronisk, og at ministeren kan bestemme, i hvilken form det skal ske. Det forventes, at disse elektroniske overførsler med tiden helt vil overflødiggøre papirbaserede indberetninger fra institutionerne.

Forslaget er ikke en udvidelse af oplysningspligten i forhold til gældende lov. Med forslaget tilsigtes en forenkling i administrationen af uddannelsen. Oplysninger om enkeltpersoner vil angå oplysninger om sammensætning af uddannelsen, afbrydelse og gennemførelse. Der registreres ikke følsomme oplysninger.

Der henvises til bemærkninger til nr. 16 om forsyning af elektroniske indberetninger med den uddannelsesansvarlige skoles digitale signatur. Da uddannelsesplanerne skal underskrives af både den uddannelsesansvarlige skole og af eleven, indebærer forslaget, at skolen skal opbevare en dateret papirudgave af uddannelsesplanen forsynet med begge parter's underskrifter, og som i papirudgave tilsvarende kan udleveres til eleven.

Indtil indførelsen af digital signatur vil skolerne skulle indsende en af skolen og eleven underskrevet kopi af den elektronisk indberettede uddannelsesplan til styrelsen.

Til nr. 5

Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget nr. 2, der præciserer den uddannelsesansvarlige skoles ansvar for sammensætning af uddannelsesplanen.

Til nr. 6

Med forslaget bemyndiges ministeren til at fastsætte nærmere regler om varigheden af de enkelte uddannelsesdele inden for lovens maksimumgrænse på et år, så forløb på fx flere folkehøjskoler tilsammen ikke kan strække sig ud over varigheden af et normalt undervisningsår. Ministeren vil endvidere kunne fastsætte den samlede varighed af udlandsophold, så udlandsophold betragtes som én uddannelsesdel og derfor ikke tilsammen kan udstrækkes ud over 1 år.

Bemyndigelsen til ministeren til at fastsætte nærmere regler om adgangen til fravær i forbindelse med

barsel og sygdom er en videreførelse af bestemmelsen i gældende lov, idet det præciseres, at fravær i forbindelse med adoption sidestilles med fravær i forbindelse med barsel. Det foreslås herudover, at der kan bevilges fravær ved indkaldelse til værnepligt, og at ministeren kan fastsætte regler om den samlede varighed af fraværperioder.

Til nr. 7

Det foreslås, at det lovfæstes, hvilke forløb, der kan indregnes som skolebaseret undervisning.

Med forslaget vil det være en forudsætning for indregning af forløb som skolebaseret undervisning, at forløbet foregår på skoler, der er nævnt i § 5, stk. 1, på skoler m.v., der er godkendte i henhold til § 5, stk. 2, eller er undervisningsforløb, hvortil der ydes offentlig støtte, og som foregår på andre skoler end dem, der er nævnt i § 5, stk. 1, eller er undervisningsforløb, der modtager støtte efter kapitel 4 i lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven), eller er andre undervisningsforløb, der er anerkendt som berettigende til statens uddannelsesstøtte (SU).

Med forslaget vil forløb, som skoler i henhold til lovgivningen for den pågældende skoleform kan udbyde som indtægtsdækket virksomhed, ikke kunne indregnes som skolebaseret undervisning.

Med henblik på en styrkelse af den skolebaserede undervisning i udlandet foreslås det, at kun undervisningsforløb, der er oprettet ved lov eller er godkendt af det pågældende land, kan indregnes som skolebaseret undervisning. De uddannelsesansvarlige skoler vil over for ministeriet skulle kunne godtgøre, at et skolebaseret forløb i udlandet finder sted i overensstemmelse med forslagens bestemmelser.

Der henvises til de almindelige bemærkninger under afsnittet om *Uddannelsens indhold og tilrettelæggelse* om omfanget af skolebaseret undervisning i forhold til den samlede varighed af uddannelsen.

Til nr. 8

Med forslaget præciseres det, at det er en betingelse for godkendelse af frie kostskoler som uddannelsesansvarlige skoler for elever under den fri ungdomsuddannelse, at de er godkendte til tilskud efter lov om frie kostskoler. For så vidt angår produktionsskoler og daghøjskoler, er det med forslaget en betingelse for godkendelse som uddannelsesansvarlig skole, at der ydes statstilskud til de pågældende skoler i henhold til lovgivningen herom.

Bestemmelsen i gældende lovs § 5, stk. 2, om, at ministeren efter en konkret vurdering kan godkende

andre skoler som uddannelsesansvarlige, videreføres med forslaget. Blandt de skoler m.v., der efter denne bestemmelse er godkendte som uddannelsesansvarlige skoler indgår VUC, Hf-kurser, gymnasier, landbrugsskoler, erhvervsskoler, amtslige skoler med specialundervisning for voksne, Rudolf Steinerskoler med 11. og 12. klassetrin og oplysningsforbund. Endvidere er en række enkeltinstitutioner godkendte som uddannelsesansvarlige skoler. Bestemmelserne tænkes endvidere udmøntet, så flere af de traditionelle ungdomsuddannelsesinstitutioner efter anmodning vil kunne godkendes som uddannelsesansvarlige skoler med henblik på at kunne vejlede elever, der falder fra den pågældende ungdomsuddannelse.

Bemyndigelsen i gældende lov til ministeren til at fastsætte nærmere regler om godkendelse af en skole som uddannelsesansvarlig og om skolernes opgaver er videreført i forslagens stk. 3. Bemyndigelsen tænkes endvidere udmøntet til at fastsætte, at vejledningsopgaverne også efter omstændighederne vil bestå i at afslå et ønske fra en ung, der er optaget i en kompetencegivende ungdomsuddannelse, om optagelse i den fri ungdomsuddannelse. En skole, der optager en ung, og som er bekendt med, at den unge afbryder sin uddannelse alene med henblik på at kunne modtage SU som elev under den fri ungdomsuddannelse, har ikke opfyldt sin vejledningspligt. I gentagelsestilfælde kan konsekvensen være, at skolens godkendelse som uddannelsesansvarlig tilbagekaldes.

Det foreslås endvidere, at ministeren kan fastsætte nærmere regler om varigheden af en godkendelsesperiode og dennes fornyelse. Blandt de for tiden 541 godkendte skoler har det vist sig, at 155 skoler ikke er aktive og ikke har haft elever i en årrække.

Oversigt over uddannelsesansvarlige skoler er indlagt på Undervisningsministeriets hjemmeside på internettet. Forslaget tilsligter at give elever, vejledere, fællesrådet og ministeriet en mere præcis fortegnelse over aktive skoler. For den enkelte skole indebærer forslaget alene, at skolen efter udløbet af dens godkendelsesperiode vil blive genregistreret som uddannelsesansvarlig på grundlag af skolens anmodning herom.

Det foreslås endvidere, at godkendelsen af en fri kostskole som uddannelsesansvarlig skole bortfalder, hvis godkendelsen til tilskud efter lov om frie kostskoler bortfalder. Det samme foreslås at gælde for produktionsskoler og daghøjskoler, hvis statstilskudet bortfalder.

Herudover foreslås det, at godkendelsen af en uddannelsesansvarlig skole bortfalder, hvis tilskud tilbageholdes eller bortfalder som følge af, at en uddannel-

sesansvarlig skole begæres erklæret konkurs eller indgår i betalingsstandsning, eller der i øvrigt er fare for, at skolens virksomhed må indstilles. Det må i sådanne tilfælde anses som overvejende sandsynligt, at skolen ikke vil være i stand til at fortsætte varetagelsen af opgaverne efter loven over for eleverne. Der henvises til forslaget under nr. 12 om tilbageholdelse eller bortfald af tilskud og forskud på tilskud, hvis en skole indgiver konkursbegæring eller går i betalingsstandsning, eller der i øvrigt er fare for, at skolens virksomhed må indstilles.

Til nr. 9

Forslaget i stk. 1 tilsligter ingen realitetsændring. De regler, der til enhver tid fastsættes for den enkelte skoleform skal fortsat følges. Fx kan uddannelsesansvarlige daghøjskoler kun optage elever under forudsætning af, at optagelsen kan finde sted inden for den tildelte årselevkvote.

Forslaget i stk. 2 tilsligter ingen realitetsændring, men præciserer, at ministeren kan fastsætte regler om et forudgående forløb på den uddannelsesansvarlige skole som forudsætning for, at en uddannelsesplan kan udarbejdes, og uddannelsen påbegyndes.

Forslaget i stk. 3 tydeliggør, at det er en forudsætning for tilrettelæggelsen af uddannelsen for grupper af elever, at eleverne har et sådant særligt behov. Tilrettelæggelsen af uddannelsen for grupper vil i særlig grad være velegnet for unge, hvis forudsætninger gør det vanskeligt at gennemføre uddannelsen på egen hånd. Herved opnås, at også unge, der ikke umiddelbart kan begynde en ungdomsuddannelse, får mulighed for at blive integreret i uddannelsessystemet. Udgangspunktet er fortsat den enkelte unges behov og forudsætninger, og der skal for hver ung opstilles individuelle uddannelsesmål.

Til nr. 10

Med forslaget præciseres det, at udstedelse af uddannelsesbeviset forudsætter, at eleven og den uddannelsesansvarlige skole har gennemført en samtale om forløbet af uddannelsen. Med forslaget lovfæstes det, at de uddannelsesansvarlige skoler skal indsende uddannelsesbeviset til styrelsen med henblik på, at det kan dokumenteres, at forløbet er gennemført i overensstemmelse med den registrerede uddannelsesplan, herunder registrerede ændringer. Tilsvarende foreslås det, at den dokumentation for det gennemførte forløb, som en elev, der afbryder en fri ungdomsuddannelse, har krav på, skal indsendes til styrelsen.

Bemyndigelsen i stk. 2 og 3 til ministeren til at fastsætte nærmere regler om uddannelsesbevisets form og indhold og dokumentation for afbrudte forløb er en vi-

F. t. l. vedr. den fri ungdomsuddannelse

dereførelse af bestemmelsen i gældende lov, idet det herudover foreslås, at ministeren kan bestemme, at uddannelsesbeviset og dokumentationen skal leveres i elektronisk form. Da uddannelsesbeviset og dokumentation for gennemførte forløb skal underskrives af skolen, indebærer forslaget at skolen skal opbevare en dateret papirudgave af uddannelsesbeviset eller den udstedte dokumentation, og som i papirudgave tilsvarende kan udleveres til eleven. Indtil indførelsen af digital signatur vil skolerne skulle indsende en underskrevet kopi af det elektronisk indberettede uddannelsesbevis eller dokumentation for gennemførte forløb til styrelsen.

Der henvises til bemærkningerne til nr. 16 om elektronisk indberetning og digital signatur.

Til nr. 11

Det præciseres, at tilskud til køb af uddannelsesdele, som ikke er finansieret efter anden lovgivning, jf. § 10, stk. 1, ydes på grundlag af den enkelte elevs uddannelsesplan. Inden for en samlet ramme på tilskudsbeløbet pr. uge fastsat i finansloven gange det antal uger, som planen indeholder af sådanne uddannelsesdele, kan der højst opnås tilskud svarende til de faktiske udgifter til elevens plan, også selv om disse måtte være lavere end det fastsatte tilskudsbeløb. For meget udbetalt forskud skal derfor tilbagebetales, jf. lovforslagets § 1, nr. 12.

Ad stk. 2 henvises der til det anførte i de almindelige bemærkninger under 1. Baggrunden for lovforslaget om, at blandt andet vejledningstilskuddets finansieringsform kan være medvirkende til, at svage unge ikke kommer i gang med uddannelsen. Det foreslås derfor, at der kan fastsættes regler om udbetalingen, jf. lovforslagets § 1, nr. 12.

Med forslaget i stk. 3 vil udbetaling af tilskud efter stk. 1 og 2 være betinget af, at uddannelsesplanen er indsendt til og registreret i styrelsen. Registrering kan kun finde sted, hvis planen opfylder lovgivningens formelle krav. Der henvises til de almindelige bemærkninger under afsnittet om *Elektroniske indberetninger og administration af uddannelsen* om elektronisk indberetning af uddannelsesplaner og elektronisk afvisning af uddannelsesplaner, der ikke opfylder de formelle krav.

Bemyndigelsen i stk. 4, nr. 1 og 2, til ministeren til at fastsætte nærmere regler om betingelser for ydelse af tilskud i henhold til stk. 1 og 2, er en videreførelse af bestemmelsen i gældende lov, idet det samtidig præciseres, at ministeren kan fastsætte nærmere regler om anvendelsen af tilskud efter stk. 1, herunder at

ydelse af tilskud til en uddannelsesdel er betinget af, at den pågældende aktivitet er pædagogisk tilrettelagt.

Til nr. 12

Med forslaget i stk. 1 kan ministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved tilskudsudbetaling og kan bestemme, at skolerne skal afgive elektroniske indberetninger som grundlaget for beregning af tilskud. Der henvises til bemærkningerne til nr. 16 om elektronisk indberetning af oplysninger.

Med forslaget i stk. 2 præciseres det, at uforbrugt forskud på tilskud i finansåret til køb af uddannelsesdele efter § 11, stk. 1, til en elevs uddannelsesplan if skolen kan anvendes til elevens uddannelsesplan i efterfølgende finansår, og at uforbrugt forskud på tilskud til køb af uddannelsesdele skal tilbagebetales til staten ved uddannelsens afslutning eller afbrydelse. Der henvises til bemærkningerne til forslagens nr. 11.

Forslaget i stk. 3 har sammenhæng med forslaget under nr. 8 om bortfald af godkendelse som uddannelsesansvarlig skole i tilfælde af, at en skoles økonomiske forhold vurderes at indebære, at der er fare for, at skolens virksomhed må indstilles.

Med forslaget i stk. 4 vil udbetalt tilskud kunne kræves tilbagebetalt, hvis en uddannelse ikke gennemføres som oplyst i den registrerede uddannelsesplan, der udgør grundlaget for udbetaling af tilskud.

Bestemmelserne om tilbageholdelse, bortfald og krav om tilbagebetaling af tilskud omfatter tilsvarende forskud på tilskud. Tilbageholdelse, bortfald og krav om tilbagebetaling af tilskud og forskud på tilskud vil kunne ske helt eller delvis.

Til nr. 13

Som anført under de almindelige bemærkninger er det et hovedsigte at styrke vejledningsindsatsen med henblik på yderligere optag af de mere ressourcekrævende unge. Som det fremgår af undersøgelsen, kan finansieringen af vejledningen være medvirkende til, at «svage» unge ikke kommer i gang med uddannelsen. Det er derfor hensigten at øge tilskuddet til vejledning på et udgiftsneutralt grundlag, og at udbetale tilskuddet løbende, så der opnås bedre tidsmæssig overensstemmelse mellem skolerne afholdelse af udgifter i forbindelse med vejledning og modtagelsen af tilskud i forbindelse hermed.

I henhold til gældende lov kan elever under den fri ungdomsuddannelse, der er fyldt 18 år, ud over almindelig uddannelsesstøtte få supplerende stipendium som tilskud til dækning af betaling for undervisning i Danmark. En isoleret reduktion af ugetaksten til køb af uddannelsesdele efter lovens § 11, stk. 1, vil derfor kunne bevirke en stigning i udgifterne til SU til det

supplerende stipendium. For at sikre, at en opregulering af taksten til tilskud til vejledning m.v. gennem nedsættelse af tilskuddet til køb af uddannelsesdele forbliver udgiftsneutral for staten, foreslås det, at elever under den fri ungdomsuddannelse ikke kan modtage supplerende stipendium som tilskud til dækning af betaling for undervisning til uddannelsesdele, hvortil der kan ydes støtte i henhold til lovens § 11, stk. 1. Elever vil som hidtil under de nuværende betingelser kunne få supplerende stipendium som tilskud til dækning af betaling for undervisning på skoler, der i henhold til § 10, stk. 1, finansieres som fastsat i den for den pågældende skoleform gældende lovgivning, og til andre undervisningsforløb, der modtager offentlig støtte.

Forslaget i stk. 4 tilsigter ingen realitetsændring, men præciserer at eleven inden for hver uddannelsesdel kan ændre sit valg af støtte efter stk. 1 eller stk. 2.

Til nr. 14

Gældende lov indeholder ikke bestemmelser om beskikkelsesperioden for fællesrådets medlemmer. Fællesrådets medlemmer har været beskikket for 3-årige perioder og sidst fra 1. september 2000. Det foreslås, at beskikkelsesperioden for fællesrådets medlemmer lovfæstes.

Med forslaget vil ministeren kunne beslutte, at fællesrådet kan fungere, uanset at ikke alle indstillingsberettigede har indstillet repræsentanter. Det samme foreslås at gælde, hvis de indstillingsberettigede ikke har fulgt bestemmelserne i lov om ligestilling af kvinder og mænd.

I henhold til gældende lov har fællesrådet oprettet et sekretariat til varetagelse af den daglige drift. Med forslaget vil fællesrådet fortsat kunne betjenes af et eget sekretariat, men det foreslås at bemyndige undervisningsministeren til at fastsætte nærmere regler om etableringen, herunder om vilkår for aflønning m.v. af en daglig leder og det øvrige personale.

Fællesrådet er en statsinstitution og henført til gruppen af nævn og råd, der har karakter af uafhængige kollegiale organer. Fællesrådet, herunder dets sekretariatsvirksomhed, er derfor underlagt forvaltningsloven, lov om offentlighed i forvaltningen, lov om offentlige arkiver og lov om behandling af personoplysninger m.v.

Bestemmelsen i gældende lov om, at undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om fællesrådets regnskabsaflæggelse og revision, er ikke medtaget i forslaget. I henhold til § 2, stk. 1, nr. 2, i lov om revisionen af statens regnskaber m.m. har Rigsrevisi-

onen siden juli 1998 revideret fællesrådets regnskaber.

Til nr. 15

Forslaget er en konsekvens af, at bestemmelser om fællesrådets sammensætning og opgaver er samlet i forslaget i nr. 14. Bemyndigelsen til ministeren i gældende lovs § 17, stk. 2, til at fastsætte nærmere regler om fællesrådets opgaver er videreført med forslaget under nr. 14, idet det herunder samtidig foreslås, at fællesrådet afgiver en årlig beretning til Undervisningsministeriet om sin virksomhed.

Til nr. 16

Forslaget i stk. 2 om, at undervisningsministeren ud over fællesrådet også kan bemyndige styrelsen til at indhente oplysninger fra de uddannelsesansvarlige skoler, er en konsekvens af forslaget om, at uddannelsesplaner skal indsendes til registrering i styrelsen. Med forslaget kan Undervisningsministeriet, styrelsen og fællesrådet frit udveksle oplysninger om alle forhold vedrørende den fri ungdomsuddannelse. Den af fællesrådet oprettede database over uddannelsesplaner m.v. vil med forslaget skulle overføres til styrelsen som den myndighed, der skal registrere uddannelsesplanerne, og hvor registrering vil være forudsætningen for udbetaling af statstilskud og SU.

Med forslaget i stk. 3 kan ministeren bestemme og fastsætte nærmere regler om elektronisk indberetning af oplysninger fra de uddannelsesansvarlige skoler.

For at sikre de elektroniske indberetningers legalitet og autenticitet er det nødvendigt at forsyne dem med en digital signatur. Med forslaget i stk. 4 bemyndiges ministeren til at fastsætte nærmere regler herom. Bestemmelsen omfatter al kommunikation mellem de uddannelsesansvarlige skoler, ministeriet, fællesrådet og styrelsen.

Til nr. 17

Det foreslås, at den administrative klageadgang begrænses til én instans.

Til nr. 18

Forslaget er en konsekvens af forslagets nr. 8, hvorefter godkendelsen af en uddannelsesansvarlig skole i en række tilfælde bortfalder.

Til § 2

Til stk. 1

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2002, og at den får virkning for uddannelsesplaner, der udarbejdes efter den 31. december 2001, og for

forløb, der ligger fra og med en ændring i uddannelsesplaner, der er udarbejdet før den 1. januar 2002, hvis ændringen finder sted efter lovens ikrafttræden, se dog stk. 3 og bemærkningerne hertil.

Tilskud til vejledning m.v. optages på de årlige finanslove. Det øgede tilskud, der søges optaget på finansloven for 2002, vil alene få virkning for nye uddannelsesplaner, der udarbejdes efter den 31. december 2001.

Til stk. 2

Bestemmelserne i gældende lov finder anvendelse for uddannelsesdele, der i henhold til en uddannelsesplan, der er udarbejdet og underskrevet af skolen og eleven eller ændret før den 1. januar 2002, gennemføres efter den 31. december 2001, se dog stk. 4 og 5, og bemærkningerne hertil.

Til stk. 3

Det foreslås, at forslaget i § 1, nr. 13 om begrænsning af ydelse af supplerende stipendium som tilskud til dækning af betaling for undervisning kun får virkning for uddannelsesplaner, der udarbejdes efter den 31. december 2001.

En elev vil i henhold til en uddannelsesplan, der er udarbejdet før den 1. januar 2002, med forslaget fortsat kunne få bevilget supplerende stipendium som tilskud til dækning af betaling for undervisning i henhold til gældende lovs bestemmelser, uanset om uddannelsesplanen ændres efter lovens ikrafttræden.

Til stk. 4

Det foreslås, at skoler, der er godkendte som uddannelsesansvarlige i henhold til gældende lov, kan op-

retholde godkendelsen i en overgangsperiode indtil den 1. juli 2003.

Der henvises til bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 8, om godkendelse som uddannelsesansvarlig skole, varigheden af perioden for godkendelsen og om fornyet godkendelse efter anmodning fra den uddannelsesansvarlige skole.

Forslagene om opretholdelse af godkendelsen som uddannelsesansvarlig skole i overgangsperioden er dog ikke til hinder for, at en skoles godkendelse kan tilbagekaldes eller bortfalde efter bestemmelserne i forslaget § 1, nr. 8, stk. 4 og 5, før den 1. juli 2003. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 8.

Forslaget i § 1, nr. 8, om godkendelse, fornyelse, tilbagekaldelse og bortfald af godkendelse som uddannelsesansvarlig skole vil også gælde for uddannelser, der er påbegyndt før den 1. januar 2002.

Til stk. 5

I henhold til gældende regler kan dele af private uddannelser i Danmark anerkendes som skolebaseret undervisning for en afgrænset periode på indtil 2 år. Regler om anerkendelse er fastsat i bekendtgørelse nr. 1070 af 18. december 1997 om ændring af bekendtgørelse om den fri ungdomsuddannelse.

Med lovens ikrafttræden vil der ikke længere kunne ske anerkendelse af dele af private uddannelser som skolebaseret undervisning. Hvis uddannelsesplanen ændres efter den 31. december 2001, finder bestemmelserne i § 4, stk. 5 og 6, om skolebaseret undervisning anvendelse fra og med den skete ændring.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

§ 1. Formålet med den fri ungdomsuddannelse er at give unge mulighed for at gennemføre et individuelt tilrettelagt uddannelsesforløb, der giver alsidige kvalifikationer og udvikler den unges personlige kompetence. Formålet er endvidere at bidrage til at udvikle elevernes interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund.

§ 2.- - -

Stk. 2. Den uddannelsesansvarlige skole er ansvarlig for kvaliteten af det planlagte uddannelsesforløb og for uddannelsesforløbets sammensætning i forhold til uddannelsesmålet. Skolen træffer de nødvendige aftaler med andre uddannelsesinstitutioner m.v.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om uddannelsesplanens form og indhold.

Lovforslaget

§ 1

I lov nr. 459 af 1. juni 1994 om den fri ungdomsuddannelse, som ændret ved § 62, stk. 2, i lov nr. 448 af 14. juni 1995 og ved § 12 i lov nr. 263 af 12. april 2000, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »unge«: », der ikke har afsluttet en ungdomsuddannelse, bortset fra erhvervsgrunduddannelse (egu), og som ikke er fyldt 25 år ved uddannelsens påbegyndelse.«.

2. § 2, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Den uddannelsesansvarlige skole er ansvarlig for kvaliteten af det planlagte uddannelsesforløb i forhold til uddannelsesmålet samt for uddannelsesforløbets sammensætning inden for de rammer, der er fastsat i loven og regler udstedt med hjemmel heri. I forbindelse med uddannelsesplanens udarbejdelse træffer skolen de nødvendige aftaler med andre uddannelsesinstitutioner m.v.«.

3. § 2, stk. 4, affattes således:

»*Stk. 4.* Skolerne indsender uddannelsesplanerne, herunder justeringer i uddannelsesplaner, til Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte (styrelsen) til registrering. Undervisningsministeriet kan fra styrelsen indhente nærmere statistiske oplysninger på grundlag af de registrerede uddannelsesplaner.«.

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 3. Uddannelsen sammensættes af dele af kendte eller nye uddannelser, projektarbejde, foreningsarbejde eller udviklende aktiviteter i øvrigt med henblik på, at den enkelte elev opnår størst mulig udvikling i sin samlede kompetence, jf. § 1.

§ 4. - - -

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om uddannelsens indhold, herunder om omfanget af skolebaseret undervisning, og om adgangen til orlov i forbindelse med barsel og sygdom.

4. I § 2 indsættes som stk. 5:

»Stk. 5. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om uddannelsesplanens form og indhold, herunder om oplysning om elevens personnummer og om opbevaring af uddannelsesplanen, og kan bestemme, at uddannelsesplanen skal leveres i elektronisk form, jf. § 18.«

5. I § 3 ændres »§ 1« til: »§§ 1 og 2«.

6. § 4, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om uddannelsens indhold og tilrettelæggelse, herunder om alsidighed i uddannelsesforløbet og varigheden af de enkelte uddannelsesdele, om omfanget af skolebaseret undervisning, jf. stk. 5, samt om adgangen til og den samlede varighed af fravær i forbindelse med barsel, adoption, sygdom og værnepligt.«

7. I § 4 indsættes som stk. 5 og 6:

»Stk. 5. Som skolebaseret undervisning kan indregnes:

- 1) Undervisningsforløb på skoler, der er nævnt i § 5, stk. 1, jf. dog stk. 6.
- 2) Undervisningsforløb på skoler, der er godkendte i henhold til § 5, stk. 2, jf. dog stk. 6.
- 3) Undervisningsforløb, hvortil der gives statsligt, amtskommunalt eller kommunalt tilskud, og som foregår på andre skoler eller uddannelsesinstitutioner end dem, der er nævnt i § 5, stk. 1.
- 4) Folkeoplysende voksenundervisning, der modtager støtte efter kapitel 4 i lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven).
- 5) Andre undervisningsforløb, der er godkendte som støtteberettigende efter lov om statens uddannelsesstøtte.

Gældende formulering

§ 5. Som uddannelsesansvarlige skoler kan undervisningsministeren efter ansøgning godkende:

- 1) Folkehøjskoler.
- 2) Efterskoler.
- 3) Husholdningsskoler.
- 4) Håndarbejdsskoler.
- 5) Kommunale ungdomsskoler.
- 6) Produktionsskoler.
- 7) Daghøjskoler.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan efter en konkret vurdering godkende andre institutioner m.v. som uddannelsesansvarlige. For sådanne institutioner finder lovens regler om uddannelsesansvarlige skoler tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Ministeren fastsætter nærmere regler om godkendelse som uddannelsesansvarlig skole i henhold til denne lov, herunder om godkendelse af andre institutioner, jf. stk. 2, og om de uddannelsesansvarlige skolars opgaver.

Stk. 4. Godkendelse af en skole som uddannelsesansvarlig kan tilbagekaldes, hvis skolen ikke opfylder fastsatte betingelser for godkendelse, jf. stk. 3.

Lovforslaget

- 6) Undervisningsforløb på skoler i udlandet, hvis undervisningsforløbet er oprettet ved lov eller offentligt godkendt af det pågældende land.

Stk. 6. Hvis en skole i medfør af lovgivningen for den pågældende skoleform kan udbyde forløb som indtægtsdækket virksomhed, kan de udbudte forløb ikke indregnes som skolebaseret undervisning.«.

8. § 5 affattes således:

»§ 5. Som uddannelsesansvarlige skoler kan undervisningsministeren efter ansøgning godkende:

- 1) Folkehøjskoler, der er godkendte til tilskud i henhold til lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler).
- 2) Efterskoler, der er godkendte til tilskud i henhold til lov om frie kostskoler.
- 3) Husholdningsskoler, der er godkendte til tilskud i henhold til lov om frie kostskoler.
- 4) Håndarbejdsskoler, der er godkendte til tilskud i henhold til lov om frie kostskoler.
- 5) Produktionsskoler, der modtager statstilskud i henhold til lov om produktionsskoler.
- 6) Daghøjskoler, der modtager statstilskud i henhold til lov om daghøjskoler.
- 7) Kommunale ungdomsskoler, der er oprettet i henhold til lov om ungdomsskoler.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan efter en konkret vurdering godkende andre institutioner m.v. som uddannelsesansvarlige.

Stk. 3. Ministeren fastsætter nærmere regler om betingelserne for godkendelse som uddannelsesansvarlig skole i henhold til stk. 1 og 2, om varigheden af perioden for godkendelsen, om fornyelse af perioden for godkendelsen samt om de uddannelsesansvarlige skolars opgaver.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan tilbagekalde godkendelsen af en skole som uddannelsesansvarlig, hvis skolen ikke opfylder betingelserne for godkendelse i denne lov og regler fastsat med hjemmel heri.

Gældende formulering

§ 6. Den uddannelsesansvarlige skole kan frit tilbyde fri ungdomsuddannelse og optage elever, der har afsluttet grundskolen.

Stk. 2. Den uddannelsesansvarlige skole kan tilrettelægge uddannelsen for grupper af elever.

§ 7. Efter afslutning af uddannelsesforløbet gennemføres en samtale mellem den uddannelsesansvarlige skole og eleven om forløbet, og skolen udsteder et uddannelsesbevis.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om uddannelsesbeviset, herunder om bevisets form og indhold, om udarbejdelse af en fælleserklæring og om dokumentation for deltagelse i afbrudte uddannelsesforløb.

Lovforslaget

Stk. 5. Godkendelsen af skoler, jf. stk. 1, nr. 1-4, bortfalder samtidig med, at godkendelse til tilskud efter den pågældende skoleforms lovgivning bortfalder. Godkendelsen af skoler, jf. stk. 1, nr. 5 og 6, bortfalder samtidig med at statstilskuddet bortfalder. Endvidere bortfalder godkendelse af en skole, jf. stk. 1 og 2, samtidig med, at tilskud tilbageholdes eller bortfalder som følge af, at skolen begæres erklæret konkurs eller standser sine betalinger, eller når der i øvrigt er fare for, at skolens virksomhed må indstilles, jf. § 12, stk. 3.«.

9. § 6 affattes således:

»§ 6. Den uddannelsesansvarlige skole kan frit tilbyde den fri ungdomsuddannelse og optage elever, der har afsluttet grundskolen, jf. dog § 1 og stk. 2.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om et forløb på den uddannelsesansvarlige skole, før en uddannelsesplan udarbejdes, og uddannelsen herefter påbegyndes.

Stk. 3. Den uddannelsesansvarlige skole kan tilrettelægge uddannelsen for grupper af elever med særlige behov.«.

10. § 7 affattes således:

»§ 7. Efter afslutning af uddannelsesforløbet gennemfører den uddannelsesansvarlige skole og eleven en samtale om forløbet og udarbejder en fælleserklæring, og på det grundlag udsteder skolen et uddannelsesbevis. Den uddannelsesansvarlige skole indsender kopi af uddannelsesbeviset til styrelsen til registrering.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om uddannelsesbevisets form og indhold, herunder om oplysning af elevens personnummer, og om udarbejdelse af en fælleserklæring. Ministeren kan bestemme, at uddannelsesbeviset skal leveres i elektronisk form, jf. § 18.

Stk. 3. Ved afbrydelse af uddannelsesforløbet udsteder den uddannelsesansvarlige skole dokumentation for den gennemførte del. Den uddannelsesansvarlige skole indsender kopi af dokumentationen til styrelsen efter nærmere af undervisningsministeren fastsatte regler, jf. stk. 2.«.

Gældende formulering

§ 11. Staten yder tilskud til de dele af uddannelsesplanen, jf. § 2, der ikke er finansieret som nævnt i § 10. Tilskuddet ydes pr. elevuge i op til 40 uger pr. uddannelsesår og administreres af den uddannelsesansvarlige skole. Tilskuddet pr. elevuge fastlægges på de årlige finanslove. *Stk. 2.* Staten yder et tilskud pr. elev til uddannelsesansvarlige skoler til rådgivning, vejledning og administration. Tilskuddet fastsættes på de årlige finanslove.

Stk. 3. Skolen disponerer frit over tilskud efter stk. 1 og 2, idet formålene med dem forudsættes opfyldt.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om betingelser for ydelse og udbetaling af tilskud i henhold til stk. 1 og 2. Ministeren kan herunder bestemme, hvilken tilknytning eleven skal have til Danmark for at udløse tilskud.

§ 12. Tilskud efter § 11 udbetales endeligt inden for finansåret. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om udbetaling af forskud i løbet af finansåret, indtil grundlaget for tilskudsberegningen er opgjort.

*Lovforslaget***11. § 11** affattes således:

»§ 11. Staten yder tilskud til de dele af den enkelte elevs uddannelsesplan, jf. § 2, der ikke er finansieret som nævnt i § 10. Tilskuddet, der ydes pr. elevuge i op til 40 uger pr. uddannelsesår og inden for det beløb, der fastsættes på de årlige finanslove, administreres af den uddannelsesansvarlige skole på den enkelte elevs vegne.

Stk. 2. Staten yder et tilskud pr. elev til uddannelsesansvarlige skoler til rådgivning, vejledning og administration. Tilskuddet fastsættes på de årlige finanslove. Inden for formålet disponerer skolen frit over tilskuddet.

Stk. 3. Det er en betingelse for ydelse af tilskud i henhold til stk. 1 og 2, at uddannelsesplanen er registreret i styrelsen, jf. § 2, stk. 4, og at uddannelsesforløbet gennemføres, som det fremgår af den registrerede uddannelsesplan, herunder af justeringer i uddannelsesplanen.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om:

- 1) Anvendelsen af tilskud efter stk. 1, og om betingelser for ydelse af tilskud i henhold til stk. 1 og 2, herunder om hvilken tilknytning eleven skal have til Danmark for at udløse tilskud.
- 2) Den uddannelsesansvarlige skoles periodiske opgørelser i finansåret og indberetning af den i perioden gennemførte og tilskudsudløsende aktivitet.«.

12. § 12 affattes således:

»§ 12. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om udbetaling af tilskud efter § 11, om ansøgning, anvisning, ydelse af forskud, om grundlaget for ydelse af forskud, tilbagebetaling, modregning af tilskud og forskud på tilskud samt kontrol af udbetalt tilskud. Ministeren kan bestemme, at den uddannelsesansvarlige skoles periodiske opgørelser i finansåret og indberetning af den i perioden gennemførte og tilskudsudløsende aktivitet, jf. § 11, stk. 4, nr. 2, indberettes i elektronisk form, jf. § 18.

Gældende formulering

Stk. 2. Ministeren kan for uddannelsesansvarlige skoler, der ikke følger eller opfylder bestemmelserne i denne lov eller regler fastsat af ministeren i henhold til denne lov, tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde og eventuelt kræve tilskud tilbagebetalt, hvis grundlaget for tilskudsberegning har været fejlagtigt.

Stk. 3. For meget udbetalt tilskud kan modregnes i kommende tilskudsudbetalinger.

Lovforslaget

Stk. 2. Forskud på tilskud efter § 11, stk. 1, udbetales med den på finansloven fastsatte takst pr. elevuge. Uforbrugt forskud i finansåret kan af skolen anvendes som tilskud til elevens uddannelsesplan i efterfølgende finansår. Ved uddannelsens afslutning eller afbrydelse tilbagebetales uforbrugt forskud til staten.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan for uddannelsesansvarlige skoler, der ikke følger bestemmelserne i denne lov eller regler fastsat med hjemmel heri, tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde eller kræve tilskud tilbagebetalt. Undervisningsministeren kan tilbageholde tilskud eller lade tilskud bortfalde for skoler, som begæres erklæret konkurs eller standser deres betalinger, eller når der i øvrigt er fare for, at en skoles virksomhed må indstilles.

Stk. 4. Undervisningsministeriet kan kræve tilskud tilbagebetalt, hvis grundlaget for tilskudsberegningen eller forskudsberegningen i øvrigt har været fejlagtigt, herunder hvis uddannelsen ikke gennemføres som oplyst i den registrerede uddannelsesplan, jf. § 2, stk. 4.

Stk. 5. For meget udbetalt tilskud kan modregnes i kommende tilskudsudbetalinger, herunder forskudsudbetalinger.«.

§ 13. - - -

Stk. 2. En elev, der er fyldt 18 år, kan modtage statens uddannelsesstøtte, herunder støtte til delvis dækning af undervisningsafgift, efter de almindelige regler herom for ungdomsuddannelser.

Stk. 3. Eleven kan vælge at søge støtte efter stk. 1 eller stk. 2. Eleven kan én gang i løbet af uddannelsen ændre sit valg.

13. I § 13 ophæves stk. 2 og 3, og i stedet indsættes:

»*Stk. 2.* En elev, der er fyldt 18 år, kan modtage statens uddannelsesstøtte, herunder supplerende stipendium som tilskud til dækning af betaling for undervisning, efter de almindelige regler herom for ungdomsuddannelser, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Der kan ikke ydes supplerende stipendium som tilskud til dækning af betaling for undervisning til de dele af uddannelsesplanen, hvortil der kan ydes tilskud i henhold til § 11, stk. 1.

Stk. 4. Eleven kan vælge at søge støtte efter stk. 1 eller stk. 2. Eleven kan én gang inden for hver uddannelsesdel ændre sit valg.«.

Gældende formulering

§ 16. Fællesrådet for den Fri Ungdomsuddannelse sammensættes af

- 1) 1 repræsentant for hver af de i § 5, stk. 1, nævnte skoleformer,
- 2) indtil 6 medlemmer udpeget af undervisningsministeren, herunder 1 repræsentant for de institutioner, der måtte være godkendt i henhold til § 5, stk. 2.

Stk. 2. Undervisningsministeren udpeger blandt fællesrådets medlemmer formanden for fællesrådet, der tillige er formand for fællesrådets forretningsudvalg.

Stk. 3. Ministeren fastsætter vedtægterne for fællesrådet.

Stk. 4. Staten yder tilskud til fællesrådets virksomhed.

Stk. 5. Ministeren fastsætter nærmere regler om betingelserne for ydelse af tilskud, herunder forskud på tilskud, og om fællesrådets regnskabsafreggelse og revision.

Lovforslaget

14. § 16 affattes således:

»§ 16. Undervisningsministeren nedsætter Fællesrådet for den Fri Ungdomsuddannelse (fællesrådet). Fællesrådet er rådgivende for ministeren i alle spørgsmål om den fri ungdomsuddannelse. Fællesrådet formidler oplysninger om uddannelsesansvarlige skoler, herunder til elever i forbindelse med skift af uddannelsesansvarlig skole, jf. § 20, samt varetager kursusvirksomhed og oplysningsvirksomhed i henhold til denne lov. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om fællesrådets opgaver, herunder om afgivelse af en årlig beretning over fællesrådets virksomhed.

Stk. 2. Fællesrådet består af 15 medlemmer. Undervisningsministeren udpeger formanden og indtil 5 andre medlemmer, herunder 1 repræsentant for de institutioner, der måtte være godkendte i henhold til § 5, stk. 2. Fællesrådets øvrige medlemmer udpeges af undervisningsministeren på følgende måde:

- 1) 7 medlemmer, hvoraf organisationerne for hver af de i § 5, stk. 1, nævnte skoleformer hver indstiller 1 medlem og
- 2) 2 myndige medlemmer efter indstilling af elevernes organisationer i forening.

Stk. 3. Formanden for fællesrådet er tillige formand for et af fællesrådet nedsat forretningsudvalg.

Stk. 4. Medlemmerne udpeges for en treårig periode. De efter stk. 2, nr. 2, udpegede medlemmer udpeges dog kun for en étårig periode. Genudpegning kan finde sted.

Stk. 5. Hvis indstillinger ikke sker i overensstemmelse med stk. 2, nr. 1 og 2, kan undervisningsministeren beslutte, at rådet kan fungere med færre medlemmer end 15. Det samme gælder, hvis indstillingerne ikke følger bestemmelserne i lov om ligestilling af kvinder og mænd.

Stk. 6. Staten yder tilskud til fællesrådets virksomhed. Ministeren fastsætter nærmere regler om betingelserne for ydelse af tilskud og kan fastsætte regler om forskud på tilskud. Efter nærmere af ministeren fastsatte regler kan fællesrådet oprette et sekretariat til varetagelse af den daglige drift.

Gældende formulering

§ 17. Fællesrådet rådgiver undervisningsministeren om alle forhold vedrørende den fri ungdomsuddannelse. Fællesrådet formidler oplysninger om uddannelsesansvarlige skoler og varetager kursusvirksomhed, administrative opgaver og oplysningsvirksomhed i henhold til denne lov.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om fællesrådets opgaver.

§ 18. Undervisningsministeren kan indhente oplysninger fra de uddannelsesansvarlige skoler om alle forhold vedrørende uddannelsen og kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 2. Ministeren kan bemyndige Fællesrådet for den Fri Ungdomsuddannelse til at indhente oplysninger som nævnt i stk. 1.

Lovforslaget

Stk. 7. Fællesrådet fastsætter selv sin forretningsorden.«.

15. § 17 ophæves.

16. § 18 og underoverskriften hertil affattes således:

»Indhentning og udveksling af oplysninger

§ 18. Undervisningsministeren kan indhente oplysninger fra de uddannelsesansvarlige skoler om alle forhold vedrørende uddannelsen, herunder elevernes personnumre, og kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 2. Ministeren kan bemyndige fællesrådet og styrelsen til at indhente oplysninger som nævnt i stk. 1. Indhentede oplysninger kan frit udveksles mellem ministeriet, fællesrådet og styrelsen.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan bestemme, at uddannelsesplaner, jf. § 2, og oplysninger, jf. stk. 1 og 2, § 7, § 12 og § 14, skal leveres i elektronisk form, herunder fastsætte i hvilket format leveringen skal ske. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om anvendelse af digital signatur i forbindelse med de uddannelsesansvarlige skolers indsendelse af uddannelsesplaner og aflevering af oplysninger og øvrig kommunikation mellem de uddannelsesansvarlige skoler, ministeriet, fællesrådet og styrelsen.«.

*Gældende formulering***§ 19.** - - -

Stk. 3. Hvis klagen imødekommes, træffer fællesrådet beslutning om de foranstaltninger, som klagen giver anledning til. Får klageren ikke medhold, kan fællesrådets afgørelse inden for 4 uger efter meddelelsen af afgørelsen indbringes for Undervisningsministeriet.

§ 20. Eleven kan i løbet af uddannelsen tilknyttes en anden uddannelsesansvarlig skole, når

- 1) den uddannelsesansvarlige skole ophører med at drive skolevirksomhed,
- 2) godkendelsen som uddannelsesansvarlig skole inddrages, jf. § 5, stk. 4, eller
- 3) det ikke er muligt at opretholde det fornødne tillidsforhold mellem eleven og den uddannelsesansvarlige skole.

Lovforslaget

17. § 19, stk. 3, 2. pkt., affattes således:

»Fællesrådets afgørelser er endelige og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.«.

18. I § 20, stk. 1, nr. 2, ændres »jf. § 5, stk. 4« til: »eller bortfalder, jf. § 5, stk. 4 og 5«.

Til lovforslag nr. L 211. Skriftlig fremsættelse (28. marts 2001)

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om den fri ungdomsuddannelse. (Målgruppe, skolebaseret undervisning, tilrettelæggelse af uddannelsesdele m.v.).

(Lovforslag nr. L 211).

Den fri ungdomsuddannelse har eksisteret som uddannelsesmulighed siden 1995. Målgruppen er unge, der ikke benytter eller fuldender en af de ordinære ungdomsuddannelser. Uddannelsen har til formål at udvikle den unges personlige kompetence og give alsidige kvalifikationer med henblik på, at den unge enten søger over i en formelt kompetencegivende uddannelse eller får mulighed for at indtræde i arbejdsmarkedet.

Lovforslagets hovedformål er at øge optaget af unge, der har udtalte behov for at få styrket deres faglige, personlige og sociale kompetencer, og som af forskellige årsager ikke benytter en ordinær ungdomsuddannelse eller integreres i arbejdsmarkedet. Med henblik herpå skal vejledningsindsatsen om og i den fri ungdomsuddannelse styrkes, og muligheden for at tilrettelægge uddannelsesforløb som holdundervisning for elever med særlige behov skal synliggøres.

En treårig forløbsundersøgelse af uddannelsen, der blev afsluttet med udgangen af 2000, viser, at uddannelsen har været i stand til at tiltrække et bredt spektrum blandt målgruppens unge, og at uddannelsen har opfyldt målsætningen om, at den skal forøge de unges mulighed for og tilbøjelighed til at søge videre uddannelse eller finde beskæftigelse. 52 pct. af de unge, der har afsluttet en fri ungdomsuddannelse, er under uddannelse, mens 38 pct. er i arbejde. Samtidig viser det sig, at uddannelsen til en vis grad rekrutterer skævt inden for målgruppen, og at uddan-

nelsen har potentiale til et større optag af unge, der ikke benytter eller fuldfører de eksisterende ungdomsuddannelser.

Både skolerne og Fællesrådet for den Fri Ungdomsuddannelse skal styrke vejledningsindsatsen og medvirke til at sikre udnyttelsen af uddannelsens potentiale til et øget optag af disse unge. Med henblik på at øge indsatsen fra de uddannelsesansvarlige skolars side er det hensigten at søge vejledningstilskuddet forhøjet. Med hensyn til en øget indsats fra fællesrådets side vil der med forslaget bortfalde en række administrative opgaver for fællesrådet, hvilket bevirker, at fællesrådet skal opprioritere varetagelsen af de egentlige rådgivnings- og informationsmæssige opgaver, herunder særligt styrke kursusvirksomheden for uddannelsens vejledere.

I forlængelse af hovedformålet foreslås samtidig målgruppen afgrænset i overensstemmelse med formålet med uddannelsen i forhold til alder og forudgående uddannelse. Med forslaget vil unge, der er fyldt 25 år eller har gennemført en ungdomsuddannelse, ikke kunne optages i uddannelsen.

Det foreslås lovfæstet, hvilke forløb, der kan indregnes som skolebaseret undervisning. Bemyndigelsen efter gældende lov til undervisningsministeren om at fastsætte nærmere regler om uddannelsens indhold, herunder om omfanget af skolebaseret undervisning i forhold til det samlede uddannelsesforløb, videreføres, idet bemyndigelsen foreslås udvidet til at fastsætte regler også om varigheden af de enkelte uddannelsesdele, herunder om den samlede varighed af uddannelsesdele i udlandet, uanset om udlandsundervisningen udgøres af skolebaseret undervisning eller anden undervisning. Endvidere foreslås nogle ændringer vedrørende administrationen af uddannelsen, herunder om elektronisk udarbejdelse og registrering af uddannelsespla-

nerne. Endelig indeholder forslaget enkelte tekniske ændringer.

Idet jeg henviser til lovforslaget med bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje Ting.